

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ –
 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ & ΕΥΘΥΝΗ
 1. Ανθρώπινα δικαιώματα, Συμπερίληψη

Κι αν ήμουν εγώ;

Αναστοπούλου Γεωργία

Φιλοσοφία – Σκοπιμότητα προγράμματος

Το παρόν Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων ανήκει στη Θεματική Ενδιαφέροναι και Ενεργώ – Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη.

Στα πλαίσια μίας δημοκρατικής και πολυπολιτισμικής κοινωνίας η ανάγκη για συνεργασία, σεβασμό, αποδοχή του άλλου και επίλυση προβλημάτων καθίσταται απαραίτητη. Το παρόν Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων βασίζεται στην εκμάθηση μέσω επίλυσης προβλήματος, καθώς τα παιδιά αφορμούμενα από το πρόβλημα, διερευνούν, δοκιμάζουν, ανακαλύπτουν και σχεδιάζουν δράσεις προκειμένου να οδηγηθούν στη λύση. Η μάθηση πλαισιώνεται από τη σύνδεση της εμπειρίας των παιδιών (learning by doing), της συνεργασίας μέσα από την συνύπαρξη ως μέλος ομάδας ομοτίμων, με τον αναστοχασμό των καθημερινών βιωμάτων.

Το παρόν πρόγραμμα στοχεύει στην καλλιέργεια δεξιοτήτων μάθησης του 21^{ου} αι., δεξιότητες ζωής και δεξιότητες του Νου για παιδιά, μελλοντικούς ενεργούς πολίτες σύμφωνα με το Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό (2018), οι οποίοι θα είναι κριτικά και δημιουργικά σκεπτόμενοι, υπεύθυνοι και ψηφιακά εγγράμματοι. Σε αυτό το πλαίσιο, το πρόγραμμα εμπλουτίζεται επιπλέον από δραστηριότητες δημιουργίας ψηφιακού υλικού καθώς η ανάγκη για μελλοντικούς πολίτες ψηφιακά εγγράμματος είναι καθοριστική.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Τα παιδιά εμπλέκονται σε δραστηριότητες με το Scratch Jr. Για τον λόγο αυτό κρίνεται απαραίτητη μία προηγούμενη εξοικείωση με απλές εισαγωγικές δραστηριότητες στον προγραμματισμό και την εξοικείωση με το εργαλείο οπτικού προγραμματισμού Scratch Jr.

Επιπλέον τα Φύλλα Εργασίας που προτείνονται να εργαστούν τα παιδιά θα μπορούσε ο/η εκπαιδευτικός να τα δημιουργήσει σε ψηφιακό περιβάλλον με αντίστοιχο λογισμικό και τα παιδιά να εργαστούν σε ψηφιακό περιβάλλον.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	3. Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ	Υποθεματική	Ανθρώπινα δικαιώματα, Συμπερίληψη
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	Νήπια / Προνήπια		
Τίτλος	Κι αν ήμουν εγώ;		

Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Δεξιότητες 21 ^{ου} αιώνα (4cs), Ψηφιακές Δεξιότητες, Δεξιότητες του Νου
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	Υποθεματική 1 Ανθρώπινα δικαιώματα, σεβασμός στη διαφορετικότητα, αντιμετώπιση διακρίσεων, συνεργασία/συνεργατικότητα, κοινωνική ευαισθησία, συμπερίληψη, διαμεσολάβηση, επίλυση συγκρούσεων

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Δεξιότητες 21^{ου} αι Επικοινωνία Δεξιότητες Ακρόασης και Παρατήρησης Να ακούει προσεκτικά τους άλλους και αποτελεσματικά, ώστε να αποκρυπτογραφήσει τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου Να αναγνωρίζει, να εκφράζει και να διαχειρίζεται συναισθήματα Να εκφράζει απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες Δεξιότητες Συνεργασίας Να οικοδομεί θετικές σχέσεις με τους άλλους ανθρώπους Να εργάζεται ως μέλος μίας ομάδας να συμβάλλει στην ομαδική εργασία στο βαθμό που του/της αναλογεί Να επιτυγχάνει συναίνεση για να εξασφαλίσει τους στόχους της ομάδας Να οριοθετεί τη συμπεριφορά τους Δεξιότητες Κριτικής Σκέψης Να οικοδομεί συλλογισμούς μέσα από προσεκτική παρατήρηση Να αναγνωρίζει χαρακτηριστικά Να εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές Να περιγράφει τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματα επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της Δεξιότητες Δημιουργικότητας Να αναζητά νέες προσεγγίσεις στην εργασία Να επεκτείνει τη νέα ιδέα σε νέα μορφή Να συνδέει ιδέες/λύσεις και να πειραματίζεται με τη δημιουργία μίας νέας ιδέας Δεξιότητες ζωής Δείχνει προθυμία να συνεργαστεί και να δουλέψει με άλλους Ψηφιακές Δεξιότητες Να ψάχνει για απλά δεδομένα (εικόνα) Να χρησιμοποιεί λογισμικό για τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου</p>	<p>Ας γνωριστούμε διαφορετικά....</p> 	<p>Αναγνώριση του προβλήματος Δημιουργία Συμβολαίου Παρουσίαση του εαυτού μου Σύγκριση με τους «άλλους» Δημιουργία Συννεφόλεξου Κατασκευή Συμβόλου/Κονκάρδας Κλείσιμο Εργαστηρίου</p>

<p>Δεξιότητες 21^{ου} αι Επικοινωνία Δεξιότητες Ακρόασης και Παρατήρησης Να ακούει προσεκτικά τους άλλους και αποτελεσματικά, ώστε να αποκρυπτογραφήσει τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου Να αναγνωρίζει, να εκφράζει και να διαχειρίζεται συναισθήματα Να εκφράζει απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες Δεξιότητες Συνεργασίας Να οικοδομεί θετικές σχέσεις με τους άλλους ανθρώπους Να εργάζεται ως μέλος μίας ομάδας να συμβάλλει στην ομαδική εργασία στο βαθμό που του/της αναλογεί Να επιτυγχάνει συναίνεση για να εξασφαλίσει τους στόχους της ομάδας Να οριοθετεί τη συμπεριφορά τους Δεξιότητες Κριτικής Σκέψης Να οικοδομεί συλλογισμούς μέσα από προσεκτική παρατήρηση Να αναγνωρίζει χαρακτηριστικά Να εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές Να περιγράφει τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματα επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της Δεξιότητες Δημιουργικότητας Να αναζητά νέες προσεγγίσεις στην εργασία Να επεκτείνει τη νέα ιδέα σε νέα μορφή Να συνδέει ιδέες/λύσεις και να πειραματίζεται με τη δημιουργία μίας νέας ιδέας Δεξιότητες Ζωής Δείχνει προθυμία να συνεργαστεί και να δουλέψει με άλλους Προσπαθεί να κατανοήσει τα όσα συμβαίνουν στους άλλους προσεγγίζοντας από τη δική τους σκοπιά Μπορεί να αναγνωρίζει πότε χρειάζονται βοήθεια Δεξιότητες Ψηφιακής Ιθαγένειας Να πλοηγείται με ασφάλεια στο διαδίκτυο Να χρησιμοποιεί ασφαλείς μηχανές αναζήτησης Ψηφιακές Δεξιότητες Να ψάχνει για απλά δεδομένα (εικόνα) Να χρησιμοποιεί διαφορετικές λέξεις-κλειδιά για να βρει τις πληροφορίες που θέλει Δεξιότητες του Νου</p>	<p>Η κάθε ανάγκη έχει ένα όνομα: δικαίωμα</p> 	<p>Έναρξη Εργαστηρίου Αναγνωρίζω τις ανάγκες Δημιουργία εννοιολογικού χάρτη Εισαγωγή στα δικαιώματα Αναζήτηση πληροφοριών Πρόταση για αποστολή Κλείσιμο Εργαστηρίου</p>
--	---	---

<p>Να ακολουθεί ρουτίνες σκέψεις και να αναστοχάζεται</p>		
<p>Δεξιότητες 21^{ου} αι Επικοινωνία Δεξιότητες Ακρόασης και Παρατήρησης Να ακούει προσεκτικά τους άλλους και αποτελεσματικά, ώστε να αποκρυπτογραφήσει τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου Να αναγνωρίζει, να εκφράζει και να διαχειρίζεται συναισθήματα Να εκφράζει τη συμπαράστασή του/της για τα δεινά που βλέπει να συμβαίνουν σε άλλους Να λαμβάνει υπόψη τα συναισθήματα των άλλων Να εκφράζει απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες Δεξιότητες Συνεργασίας Να οικοδομεί θετικές σχέσεις με τους άλλους ανθρώπους Να εργάζεται ως μέλος μίας ομάδας να συμβάλλει στην ομαδική εργασία στο βαθμό που του/της αναλογεί Να επιτυγχάνει συναίνεση για να εξασφαλίσει τους στόχους της ομάδας Να οριοθετεί τη συμπεριφορά τους Δεξιότητες Κριτικής Σκέψης Να οικοδομεί συλλογισμούς μέσα από προσεκτική παρατήρηση Να αναγνωρίζει χαρακτηριστικά Να εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές Να περιγράφει τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματα επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της Δεξιότητες Δημιουργικότητας Να αναζητά νέες προσεγγίσεις στην εργασία Να επεκτείνει τη νέα ιδέα σε νέα μορφή Να συνδέει ιδέες/λύσεις και να πειραματίζεται με τη δημιουργία μίας νέας ιδέας Δεξιότητες του Νου Να ακολουθεί ρουτίνες σκέψεις και να αναστοχάζεται Δεξιότητες Ζωής Προσπαθεί να κατανοήσει τα όσα συμβαίνουν στους άλλους προσεγγίζοντας από τη δική τους σκοπιά</p>	<p>Κι αν ήμουν εγώ;</p> 	<p>Έναρξη Εργαστηρίου Παρακολούθηση βίντεο Δραματοποίηση Συζήτηση/Προβληματισμός Πρόταση για αποστολή Κλείσιμο Εργαστηρίου</p>

<p>Μπορεί να αναγνωρίζει πότε χρειάζονται βοήθεια</p> <p>Δεξιότητες Ψηφιακής Ιθαγένειας Να πλοηγείται με ασφάλεια στο διαδίκτυο Να χρησιμοποιεί ασφαλείς μηχανές αναζήτησης</p> <p>Ψηφιακές Δεξιότητες Να ψάχνει για απλά δεδομένα (εικόνα) Να χρησιμοποιεί διαφορετικές λέξεις-κλειδιά για να βρει τις πληροφορίες που θέλει Να δημιουργεί εννοιολογικούς χάρτες</p>		
<p>Δεξιότητες 21^{ου} αι Επικοινωνία Δεξιότητες Ακρόασης και Παρατήρησης Να ακούει προσεκτικά τους άλλους και αποτελεσματικά ώστε να αποκρυπτογραφήσει τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου Να αναγνωρίζει, να εκφράζει και να διαχειρίζεται συναισθήματα Να εκφράζει απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες</p> <p>Δεξιότητες Συνεργασίας Να οικοδομεί θετικές σχέσεις με τους άλλους ανθρώπους Να εργάζεται ως μέλος μίας ομάδας να συμβάλλει στην ομαδική εργασία στο βαθμό που του/της αναλογεί Να επιτυγχάνει συναίνεση για να εξασφαλίσει τους στόχους της ομάδας Να οριοθετεί τη συμπεριφορά τους</p> <p>Δεξιότητες Κριτικής Σκέψης Να οικοδομεί συλλογισμούς μέσα από προσεκτική παρατήρηση Να αναγνωρίζει χαρακτηριστικά Να εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές Να περιγράφει τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματα επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της Να αναστοχάζεται κριτικά και να επεξεργάζεται ένα θέμα από διαφορετικές πτυχές</p> <p>Δεξιότητες Δημιουργικότητας Να αναζητά νέες προσεγγίσεις στην εργασία Να επεκτείνει τη νέα ιδέα σε νέα μορφή Να συνδέει ιδέες/λύσεις και να πειραματίζεται με τη δημιουργία μίας νέας ιδέας</p> <p>Ψηφιακές Δεξιότητες Να χρησιμοποιεί εργαλεία για τη δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου</p>	<p>Οι πίνακες μιλάνε για τα δικαιώματα</p> 	<p>Έναρξη Εργαστηρίου Δημιουργία Χρονολογίου Συζήτηση, σχολιασμός πίνακα Αντιστοίχιση πινάκων με τα δικαιώματα Κλείσιμο Εργαστηρίου</p>

<p>Δεξιότητες του Νου Να ακολουθεί ρουτίνες σκέψεις και να αναστοχάζεται</p>		
<p>Δεξιότητες 21^{ου} αι Επικοινωνία Δεξιότητες Ακρόασης και Παρατήρησης Να ακούει προσεκτικά τους άλλους και αποτελεσματικά ώστε να αποκρυπτογραφήσει τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου Να αναγνωρίζει, να εκφράζει και να διαχειρίζεται συναισθήματα Να εκφράζει απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες Δεξιότητες Συνεργασίας Να οικοδομεί θετικές σχέσεις με τους άλλους ανθρώπους Να εργάζεται ως μέλος μίας ομάδας να συμβάλλει στην ομαδική εργασία στο βαθμό που του/της αναλογεί Να επιτυγχάνει συναίνεση για να εξασφαλίσει τους στόχους της ομάδας Να οριοθετεί τη συμπεριφορά τους Δεξιότητες Κριτικής Σκέψης Να οικοδομεί συλλογισμούς μέσα από προσεκτική παρατήρηση Να αναγνωρίζει χαρακτηριστικά Να εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές Να περιγράφει τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματα επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της Να επιχειρηματολογεί Να αναστοχάζεται κριτικά στην εξελισσόμενη φύση του πλαισίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη διαρκή ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διαφορετικές περιοχές του κόσμου Δεξιότητες Δημιουργικότητας Να αναζητά νέες προσεγγίσεις στην εργασία Να επεκτείνει τη νέα ιδέα σε νέα μορφή Να συνδέει ιδέες/λύσεις και να πειραματίζεται με τη δημιουργία μίας νέας ιδέας Να επιχειρηματολογήσει για την επιλογή μίας λύσης Να ψάχνει για απλά δεδομένα (εικόνα) Να χρησιμοποιεί διαφορετικές λέξεις-κλειδιά για να βρει τις πληροφορίες που θέλει Δεξιότητες του Νου Να ακολουθεί ρουτίνες σκέψεις και να</p>	<p>Τα δικαιώματα ζωντανεύουν</p> 	<p>Έναρξη Εργαστηρίου Παίξιμο ρόλων Συζήτηση με επιχειρήματα Δημιουργία ιστορίας με Scratch Jr Κλείσιμο Εργαστηρίου</p>

<p>αναστοχάζεται</p> <p>Δεξιότητες Υπολογιστικής Σκέψης Να χρησιμοποιεί συγκεκριμένα βήματα για την επίλυση Να αποδομεί και να συνθέτει τα διαφορετικά τμήματα ενός κατασκευάσματος Να αναγνωρίζει μοτίβα Να εφαρμόζει δεξιότητες όπως η δοκιμή ο εντοπισμός και η λογική σκέψη για την πρόβλεψη και επαλήθευση αποτελεσμάτων</p>		
<p>Δεξιότητες 21^{ου} αι Επικοινωνία Δεξιότητες Ακρόασης και Παρατήρησης Να ακούει προσεκτικά τους άλλους και αποτελεσματικά, ώστε να αποκρυπτογραφήσει τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου Να αναγνωρίζει, να εκφράζει και να διαχειρίζεται συναισθήματα Να εκφράζει απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες Δεξιότητες Συνεργασίας Να οικοδομεί θετικές σχέσεις με τους άλλους ανθρώπους Να εργάζεται ως μέλος μίας ομάδας να συμβάλλει στην ομαδική εργασία στον βαθμό που του/της αναλογεί Να επιτυγχάνει συναίνεση για να εξασφαλίσει τους στόχους της ομάδας Να οριοθετεί τη συμπεριφορά τους Δεξιότητες Κριτικής Σκέψης Να οικοδομεί συλλογισμούς μέσα από προσεκτική παρατήρηση Να αναγνωρίζει χαρακτηριστικά Να εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές Να περιγράφει τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματα επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της Να επιχειρηματολογεί Να ακολουθεί συγκεκριμένα βήματα επίλυσης προβλήματος Να αναστοχάζεται κριτικά στην εξελισσόμενη φύση του πλαισίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη διαρκή ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διαφορετικές περιοχές του κόσμου Δεξιότητες Δημιουργικότητας Να αναζητά νέες προσεγγίσεις στην εργασία Να επεκτείνει τη νέα ιδέα σε νέα μορφή Να συνδέει ιδέες/λύσεις και να</p>	<p>Αποφασίζω και δρω για μένα και τους άλλους</p> 	<p>Έναρξη Εργαστηρίου Συζήτηση Σχεδιασμός Δράσεων Κλείσιμο Εργαστηρίου</p>

<p>πειραματίζεται με τη δημιουργία μίας νέας ιδέας Να επιχειρηματολογήσει για την επιλογή μίας λύσης Να ψάχνει για απλά δεδομένα (εικόνα) Να χρησιμοποιεί διαφορετικές λέξεις-κλειδιά για να βρει τις πληροφορίες που θέλει</p> <p>Δεξιότητες του Νου</p> <p>Να ακολουθεί ρουτίνες σκέψεις και να αναστοχάζεται Να κατασκευάζει παιχνίδια</p>		
<p>Δεξιότητες 21^{ου} αι Επικοινωνία Δεξιότητες Ακρόασης και Παρατήρησης Να ακούει προσεκτικά τους άλλους και αποτελεσματικά ώστε να αποκρυπτογραφήσει τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου Να αναγνωρίζει, να εκφράζει και να διαχειρίζεται συναισθήματα Να εκφράζει απόψεις, να ανταλλάσσουν πληροφορίες</p> <p>Δεξιότητες Συνεργασίας Να οικοδομεί θετικές σχέσεις με τους άλλους ανθρώπους Να εργάζεται ως μέλος μίας ομάδας να συμβάλλει στην ομαδική εργασία στο βαθμό που του/της αναλογεί Να επιτυγχάνει συναίνεση για να εξασφαλίσει τους στόχους της ομάδας Να οριοθετεί τη συμπεριφορά τους</p> <p>Δεξιότητες Κριτικής Σκέψης Να οικοδομεί συλλογισμούς μέσα από προσεκτική παρατήρηση Να αναγνωρίζει χαρακτηριστικά Να εντοπίζει ομοιότητες και διαφορές Να περιγράφει τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματα επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της Να επιχειρηματολογεί Να ακολουθεί συγκεκριμένα βήματα επίλυσης προβλήματος Να αναστοχάζεται κριτικά στην εξελισσόμενη φύση του πλαισίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη διαρκή ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διαφορετικές περιοχές του κόσμου</p> <p>Δεξιότητες Δημιουργικότητας Να επεκτείνει τη νέα ιδέα σε νέα μορφή</p>	<p>Σκέφτομαι για όσα έμαθα</p> 	<p>Έναρξη Εργαστηρίου Αναστοχασμός πάνω σε όλα όσα έμαθα Δημιουργία νέου εννοιολογικού χάρτη Σύγκριση χαρτών Συζήτηση Κλείσιμο Εργαστηρίου</p>

Να συνδέει ιδέες/λύσεις και να πειραματίζεται με τη δημιουργία μίας νέας ιδέας
Να επιχειρηματολογήσει για την επιλογή μίας λύσης
Δεξιότητες του Νου
Να ακολουθεί ρουτίνες σκέψεις και να αναστοχάζεται

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

Εργαστήριο 1: Απλό χαρτί του μέτρου ή χαρτόνια μεγάλα, μαρκαδόροι, Η/Υ, σύνδεση στο Διαδίκτυο, εκτυπωτής <https://wordart.com/create>, ή <http://www.edwordle.net/>, οποιοδήποτε μικρό χάρτινο/ξύλινο/πλαστικό κουτί.

Εργαστήριο 2: Σύμβαση Δικαιωμάτων του παιδιού της Unicef <https://www.unicef.org/greece/>, Ύπατη Αρμοστεία <https://www.unhcr.org/gr/>, Action Aid <https://www.actionaid.gr/>, <https://www.europeana.eu/el>, Ασφαλής Αναζήτηση για παιδιά <https://saferinternet4kids.gr/>, <https://www.popplet.com/> ή με Smartools, βίντεο της Ύπατης Αρμοστείας <https://video.link/w/J8lxc> ανάκτηση 25/05/2021

Εργαστήριο 3: Ψηφιακό μουσείο Ιακωβίδη

<https://web.archive.org/web/20130603003843/http://jakobides-digital-museum.gr/>

Από το αρχείο της ΕΡΤ για τον Γ. Ιακωβίδη <https://archive.ert.gr/24786/>

Εργαστήριο 4: χαρτί, χρώματα, Η/Υ

Εργαστήριο 5: χάρτινο/πλαστικό/ξύλινο κουτί, χαρτί του μέτρου, αυτοκόλλητα χαρτάκια (post it)

Εργαστήριο 6: <http://europeanschoolradio.eu/>, απλό χαρτί μαρκαδόροι

Εργαστήριο 7: διάφορα υλικά και ανακυκλώσιμα, πλαστελίνη/πηλός, χρώματα, χαρτιά/χαρτόνια, ψηφιακό εργαλείο αφήγησης (<https://www.pixton.com/>), φωτογραφική μηχανή/τάμπλετ/βιντεοκάμερα

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

Ευρωπαϊκό Μαθητικό Ραδιόφωνο, Unicef, Ύπατη Αρμοστεία, Action Aid, Δίκτυο για τα δικαιώματα του παιδιού, Human Rights for Beginners

Αξιολόγηση Εργαστηρίου- Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Στο τέλος κάθε εργαστηρίου τα παιδιά αναστοχάζονται για ό,τι βίωσαν κατά τη διάρκειά του. Επιπλέον προτείνεται η χρήση της κλείδας αξιολόγησης βασισμένης στο Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η προτεινόμενη κλείδα αξιολόγησης (βλ. ενδεικτικές δραστηριότητες portfolio) ακολουθεί τις διαβαθμίσεις που αντιστοιχούν στα 4 επίπεδα εκδήλωσης της δεξιότητας όπως παρουσιάζεται παρακάτω.

Τέλος στο 6^ο εργαστήριο παρουσιάζονται αναλυτικά όλες οι εκδηλώσεις διάχυσης που προτείνονται.

	1 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	2 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	3 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας	4 ^ο επίπεδο εκδήλωσης της δεξιότητας
Διαβαθμίσεις	Αρχόμενη	Αναπτυσσόμενη	Ικανοποιητική	Εξαιρετική
Παρατηρούμενες ενδείξεις ως προς τη δεξιότητα (ο μαθητής/η μαθήτρια)	Εκτελεί απλές εργασίες, με βοήθεια, ανταποκρίνεται ως προς την δεξιότητα σε επιδείξεις, υποδείξεις, σε δραστηριότητα καθοδήγησης.	Καταβάλλει προσπάθεια, συμμετέχει ενεργά, δοκιμάζει/πειραματίζεται, δεν εγκαταλείπει, ζητά υποστήριξη κατά την εμπλοκή του/της στη δραστηριότητα.	Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και προωθεί συνεργατικές στρατηγικές κατά την εμπλοκή του στη δραστηριότητα.	Εκδηλώνει αυθεντική διάθεση για γενίκευση, μεταφέρει την εκδηλούμενη δεξιότητα σε άλλες δραστηριότητες, συμμετέχει ολόπλευρα στη δραστηριότητα, βοηθά και άλλους σε εργασίες.

Σημειώσεις:

Βιβλιογραφία:

ΙΕΠ (2014). *Πρόγραμμα Σπουδών Νηπιαγωγείου*

ΙΕΠ (2014). *Οδηγός Εκπαιδευτικού για το Πρόγραμμα Σπουδών του Νηπιαγωγείου*

ΙΕΠ (2019). [Οδηγός Εκπαιδευτικού για την Περιγραφική Αξιολόγηση στο Νηπιαγωγείο](#)

Συμβούλιο της Ευρώπης (2018). [Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό](#)

Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φύλλα εργασίας - Περιγραφή εργαστηρίων & δράσεων

Εργαστήριο 1: Ας γνωριστούμε διαφορετικά....

Τα παιδιά πολύ συχνά έχουν αψιμαχίες κατά τη διάρκεια του διαλείμματος στην αυλή του σχολείου. Οι αψιμαχίες αυτές πολλές φορές γίνονται πολύ έντονες και καταλήγουν με ξυλοδαρμό. Ο/η νηπιαγωγός συζητά με τα παιδιά στην ολομέλεια τον λόγο για τον οποίο πιστεύουν ότι γίνεται αυτό. Τα παιδιά αναφέρουν ανάμεσα στις απαντήσεις τους, ότι δεν παίζουν συχνά, ο χρόνος για παιχνίδι είναι σύντομος, δεν έχουν χρόνο οι γονείς να τους πάνε σε κάποιο πάρκο ή παιδική για να παίξουν ενώ οι παιδικές χαρές στη γειτονιά τους είναι λίγες και πάρκο δεν έχουν. Με αφορμή τη συζήτηση αυτή ο/η νηπιαγωγός προτείνει στα παιδιά να γνωριστούν ξανά από την αρχή με λίγο διαφορετικό τρόπο.

Ο/η Νηπιαγωγός μαζί με τα παιδιά αρχικά δημιουργούν το **συμβόλαιο** της τάξης. Με τον τρόπο αυτό δημιουργείται το κατάλληλο κλίμα ασφάλειας, αποδοχής και σεβασμού. Συμφωνούμε με τα παιδιά ότι για την έναρξη και λήξη του νέου μαθήματος θα βάζουμε ένα συγκεκριμένο τραγούδι που αρέσει στα παιδιά.

Θεσπίζονται οι κανόνες συμπεριφοράς διατυπώνοντας τις λέξεις «*τι είναι καλύτερο να κάνουμε...*». Ο/η νηπιαγωγός καταγράφει σε μεγάλο χαρτόνι πως θα ήθελαν να λέγεται το νέο τους εργαστήριο, κατά τη διάρκεια του οποίου θα συζητούν για θέματα που αφορούν τα παιδιά. Στο εργαστήριο το οποίο μπορεί να γίνεται συγκεκριμένη μέρα και ώρα, θα γνωρίσουμε κάποιους νέους φίλους μέσα από φωτογραφίες και θα συζητήσουμε με αφορμή αυτούς, θέματα που αφορούν και εμάς στην τάξη. Καταγράφουν τις δεσμεύσεις τους ως προς αυτό (π.χ. καθόμαστε πάντα στην παρεούλα σε μαξιλαράκια, σε κυκλικό σχήμα, μιλάμε μόνο όταν πάρω τον λόγο, περιμένω υπομονετικά τη σειρά μου, δε διακόπτω, είμαι ευγενικός/ή κτλ). Πιο συγκεκριμένα τα παιδιά υπαγορεύουν στον/στην Νηπιαγωγό και καταγράφει ό,τι έχουν πει.

Στα τραπεζάκια τους τα παιδιά ζωγραφίζουν το κάθε ένα με τον δικό του τρόπο κάτι από τις δεσμεύσεις τους και με τη βοήθεια του/της νηπιαγωγού το κολλούν σε μεγάλο χαρτόνι για να δημιουργήσουν την αφίσα της τάξης. Η αφίσα θα περιέχει όλες τις δεσμεύσεις τους και θα βρίσκεται σε σταθερό σημείο στην τάξη για μελλοντικές αναφορές.

Ο/η Νηπιαγωγός ζητά από τα παιδιά με τον ήχο της μουσικής να κινηθούν ελεύθερα στον χώρο. Στο σταμάτημα της μουσικής κάθε παιδί θα πρέπει να διαλέξει ένα φίλο. Ακολούθως ως ζευγάρια πλέον κινούνται ελεύθερα στον χώρο με τον ήχο της μουσικής και με τη διακοπή της μουσικής διαλέγουν ένα ζευγάρι ακόμα για φίλους.

Τα παιδιά κάθονται στα τραπεζάκια ως ομάδα και στο κάθε τραπέζι υπάρχουν μερικές εκτυπωμένες εικόνες. Ο/η νηπιαγωγός έχει ήδη εκτυπώσει όσες χρειάζεται για να έχουν όλες οι ομάδες τις ίδιες κάρτες. Ζητά πρώτα από το κάθε παιδί και αφού επιλέξει ο καθένας μία κάρτα, θα πρέπει στο **Φύλλο εργασίας 1** να ζωγραφίσει τι «θέλω να έχω» και ποια νομίζει ότι είναι η «μεγαλύτερη ανάγκη που έχει.»

Έπειτα παρουσιάζει τον εαυτό του στον φίλο του και έπειτα στο άλλο ζευγάρι. Ακολούθως ζητά από τα παιδιά να εντοπίσουν όσες περισσότερες ομοιότητες και διαφορές μπορούν.

Ο/η νηπιαγωγός κατά τη διάρκεια της συζήτησης των ομάδων περνά από τις ομάδες και καταγράφει όσα έχουν εντοπίσει σε ένα χαρτί. Όταν τελειώσουν όλες οι ομάδες επιστρέφουν στην ολομέλεια.

Επιστρέφοντας όλοι στην ολομέλεια ο/η Νηπιαγωγός ζητά από τα παιδιά να καθίσουν ο ένας δίπλα στον άλλο διατηρώντας τις τετράδες που έφτιαξαν. Έπειτα ζητά από το κάθε παιδί να παρουσιάσει στην ολομέλεια το νέο του φίλο. Τελειώνοντας την παρουσίαση κάθε ομάδα ζητά να αναφέρουν στην ολομέλεια όποια ομοιότητα ή διαφορά έχουν εντοπίσει. Τις ομοιότητες και διαφορές ο/η νηπιαγωγός τις καταγράφει σε στήλες σε ένα μεγάλο χαρτί για να βλέπει η ολομέλεια. Όταν τελειώσουν όλες οι ομάδες ο/η νηπιαγωγός κάνει τη σύνθεση όλων όσων ειπώθηκαν από όλους. Τοποθετούμε όλες τις εικόνες σε κουτί που ορίζει η ολομέλεια.

Προτείνει στα παιδιά, με τη βοήθεια του/της νηπιαγωγού, να καταγράψουν όλες τις λέξεις «κλειδιά», ομοιότητες δηλαδή και διαφορές που εντόπισαν, με τη βοήθεια του ψηφιακού διαδικτυακού εργαλείου δημιουργίας συννεφόλεξου (<https://wordart.com/create>, ή <http://www.edwordle.net/>) με τις λέξεις που είπαν τα παιδιά. Με το συννεφόλεξο που θα δημιουργηθεί θα στολίσουμε την τάξη μας ή θα μπορούσε να είναι και το σύμβολο/κονκάρδα του μαθήματος.

Τα παιδιά αποφασίζουν στην ολομέλεια ποιο θα ήθελαν να είναι το σύμβολο του μαθήματος, για το ποιος θα το φτιάξει (ο καθένας το δικό του ή όλοι το ίδιο), εάν θα είναι κάτι που θα κατασκευάσουν ή θα αναζητήσουμε στο διαδίκτυο.

Τα παιδιά σε ζευγάρια πηγαίνουν στη γωνιά του Η/Υ και καταγράφουν με τη βοήθεια του/της Νηπιαγωγού όπου και όταν χρειάζεται τις λέξεις που είχαν συζητήσει στην ολομέλεια. Αφού πρώτα ο/η Νηπιαγωγός έχει Κάθε ζευγάρι καταγράφει 1-2 λέξεις. Το ένα παιδί καταγράφει με τις οδηγίες του άλλου το οποίο βοηθά να εντοπίσει το γράμμα/φωνή στο πληκτρολόγιο

Όταν τα παιδιά καταλήξουν και αφού το πλαστικοποιήσουμε το φορούμε κατά την έναρξη του μαθήματος. Κατά τη λήξη το αποθηκεύουμε σε κουτί που έχουμε ορίσει. Ο/η νηπιαγωγός για να οριοθετήσει τη λήξη του εργαστηρίου βάζει την επιλεγμένη μουσική από τα παιδιά και τους ζητά να χαλαρώσουν και να κλείσουν τα μάτια τους

για να απολαύσουν τη μουσική. Ζητά από τα παιδιά επίσης να σκεφτούν τι τους άρεσε περισσότερο από το εργαστήριο και με τι διασκέδασαν περισσότερο.

Εργαστήριο 1 - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ – ΤΑ ΘΕΛΩ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

<p>ΠΟΔΗΛΑΤΟ</p>	<p>ΠΟΔΗΛΑΤΟ</p>
<p>ΜΗΧΑΝΗ</p>	<p>ΚΟΥΚΛΟΣΠΙΤΟ</p>
<p>ΚΑΣΕΤΙΝΑ</p>	<p>ΚΑΣΕΤΙΝΑ</p>

Εργαστήριο 1 - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΙΚΟΝΕΣ – ΤΑ ΘΕΛΩ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ

(συνέχεια)

 <p>ΜΠΑΛΑ</p>	 <p>ΚΟΥΚΛΑ</p>
 <p>ΑΞΕΙΟΥΑΡ ΓΙΑ ΤΑ ΜΑΛΛΙΑ</p>	 <p>ΤΣΑΝΤΑΚΙ</p>

Όνομα: _____

Ζωγράφισε στα πλαίσια με τον δικό σου τρόπο

τι θέλω να έχω

τι έχω | ανάγκη

--	--

Ημερομηνία: _____

Φύλλο Εργασίας 1

Εργαστήριο 1 -Φύλλο Εργασίας 1

Εργαστήριο 1 Ενδεικτικό Συννεφόλεξο

Εργαστήριο 2: Η κάθε ανάγκη έχει ένα όνομα: δικαίωμα

Ο/η νηπιαγωγός ξεκινά το εργαστήριο με τη μουσική υπόκρουση που τα παιδιά έχουν ορίσει. Τα παιδιά, αφού πάρουν την κονκάρδα τους από το κουτί, παίρνουν θέση στην ολομέλεια. Ο/η νηπιαγωγός κάνει τη σύνδεση με το προηγούμενο εργαστήριο.

Παρουσιάζει «τα θέλω» που κατέγραψε από τα παιδιά και «τις ανάγκες». Απευθύνει ερώτημα στα παιδιά εάν «ό,τι θέλω είναι πραγματικά η ανάγκη μου». Αφού δεχθεί όλες τις πιθανές απαντήσεις από τα παιδιά, ενθαρρύνει τα παιδιά να διακρίνουν ότι «τα θέλω» δεν έχουν να κάνουν με τις «βασικές ανάγκες» μας.

Σε ένα δεύτερο κουτί ο/η νηπιαγωγός έχει βάλει εικόνες παιδιών που έχει βρει σε σελίδες όπως στη <https://www.unicef.org/>, την Ύπατη Αρμοστεία <https://www.unhcr.org/gr/>, Action Aid <https://www.actionaid.gr/>, <https://www.europeana.eu/el> κτλ. Οι φωτογραφίες απεικονίζουν παιδιά τόσο αγόρια όσο και κορίτσια προσχολικής ηλικίας ή και λίγο μεγαλύτερα, σε διάφορες συνθήκες (π.χ. να παίζουν σε πάρκο/δρόμο/αυλή, με φίλους/μόνα τους, να διασκεδάζουν/να εργάζονται/να μελετούν/να χειροτεχνούν/να ζωγραφίζουν/να τσακώνονται/να χτυπούν, να είναι χαρούμενα/προβληματισμένα/λυπημένα κτλ). Θα πρέπει ο αριθμός των εικόνων να αντιστοιχεί στον αριθμό των παιδιών (1 εικόνα/για κάθε μαθητή/τρια).

Τοποθετεί τις εικόνες στο πάτωμα και με τον ήχο της μουσικής τα παιδιά περιφέρονται ελεύθερα στον χώρο. Με το σταμάτημα της μουσικής επιλέγουν μία εικόνα. Έπειτα επαναλαμβάνουν τη διαδικασία με τον ήχο της μουσικής και επιλέγουν έναν φίλο και έπειτα ως ζευγάρι επιλέγουν ένα άλλο. Ως τετράδες κάθονται στα τραπεζάκια. Ο/η νηπιαγωγός ζητά πρώτα από τα παιδιά να παρατηρήσουν προσεκτικά τις εικόνες και τους απευθύνει ερωτήσεις ακολουθώντας τις ρουτίνες όπως: *«δώστε ένα όνομα στην εικόνα σας. Τι σκέψεις κάνεις; Τι νομίζεις ότι είναι αυτό που βλέπεις;»*.

Ο/η νηπιαγωγός έπειτα ζητά από τα παιδιά να ζωγραφίσουν, στο ήδη διαμορφωμένο πλαίσιο (**Φύλλο Εργασίας 2**), ποια νομίζουν ότι είναι η μεγαλύτερη ανάγκη του «φίλου» τους στη φωτογραφία.

Στη συνέχεια το κάθε ένα παιδί παρουσιάζει το νέο του φίλο στο ζευγάρι του και έπειτα το κάθε ζευγάρι στο άλλο. Όταν ολοκληρώσουν η κάθε ομάδα έρχεται στην ολομέλεια για να παρουσιάσουν τους νέους φίλους τους δείχνοντας τη φωτογραφία του νέου φίλου και παράλληλα περιγράφοντας ποια πιστεύει ότι είναι η δική του ανάγκη.

Ο/η νηπιαγωγός καταγράφει τις ανάγκες που περιγράφουν τα παιδιά και έπειτα θυμίζει τις ανάγκες που είχαν πει για τον εαυτό τους στο προηγούμενο εργαστήριο. Με τις απαντήσεις των παιδιών τα παιδιά συμπληρώνουν ημιδομημένο νοητικό χάρτη με εργαλείο δημιουργίας νοητικού χάρτη (<https://www.popplet.com/> ή με Smartools,) για το ποιες είναι οι ανάγκες των παιδιών στη φωτογραφία Ενδεικτικός χάρτης 1 αλλά και δικές τους Ενδεικτικός χάρτης 2.

Ο/η νηπιαγωγός απευθύνει στα παιδιά την ερώτηση εάν γνωρίζουν τι θα πει «δικαίωμα» (Ενδεικτικός χάρτης 3). Εξηγεί στα παιδιά ότι κάθε παιδί έχει ίσα δικαιώματα σύμφωνα με τη Σύμβαση Δικαιωμάτων του παιδιού της Unicef <https://www.unicef.org/greece>. Αναφέρει επίσης στα παιδιά για την Παγκόσμια Ημέρα Παιδιού (11 Δεκεμβρίου) και Παγκόσμια Ημέρα Δικαιωμάτων του Παιδιού (20 Νοεμβρίου).

Ζητά από τα παιδιά να προχωρήσουν σε αναζήτηση εικόνων για να συμπληρώσουν τον νοητικό τους χάρτη χρησιμοποιώντας σελίδες ασφαλούς αναζήτησης για παιδιά όπως <https://www.kiddle.co/>, www.kidrex.org/, <https://kidssearch.com/>, www.safesearchkids.com, www.kidzsearch.com/boolify/.

Επιπλέον σε κάθε ζευγάρι που αναζητά και συλλέγει πληροφορίες και εικόνες για τον νοητικό χάρτη ο/η νηπιαγωγός συστήνει τη σωστή χρήση του ποντικιού (επιλογή με αριστερό κλικ, αντιγραφή εικόνας, αποθήκευση στον ψηφιακό φάκελο του Εργαστηρίου κτλ) και επιπλέον τη χρήση του πληκτρολογίου.

Ο/η νηπιαγωγός έχει ήδη αποθηκεύσει τις ασφαλείς σελίδες αναζήτησης για παιδιά. Εξηγεί στα παιδιά τι πρέπει να προσέξουμε στο διαδίκτυο χρησιμοποιώντας εκπαιδευτικό υλικό για το νηπιαγωγείο από τη σελίδα <https://saferinternet4kids.gr/>. Έπειτα προτρέπει τα παιδιά να παίξουν στο σπίτι στον ελεύθερο χρόνο τους μαζί με τους γονείς παιχνίδια για παιδιά προσχολικής ηλικίας που έχει η σελίδα.

Στην πλατφόρμα ασύγχρονης εκπαίδευσης (e-me, eclass) που χρησιμοποιεί ο/η νηπιαγωγός, προτείνει στον ελεύθερο χρόνο των παιδιών να παρακολουθήσουν βίντεο της Ύπατης Αρμοστείας όπου περιγράφεται η ζωή ενός παιδιού πρόσφυγα, προκειμένου να το συζητήσουν στην ολομέλεια στο επόμενο εργαστήριο.

Ο/η νηπιαγωγός για να οριοθετήσει τη λήξη του εργαστηρίου βάζει την επιλεγμένη μουσική από τα παιδιά και τους ζητά να χαλαρώσουν και να κλείσουν τα μάτια τους για να απολαύσουν τη μουσική. Ζητά από τα παιδιά επίσης να σκεφτούν τι τους άρεσε περισσότερο από το εργαστήριο και με τι διασκέδασαν περισσότερο.

Εργαστήριο 2 Φύλλο Εργασίας 2

Όνομα: _____

Ποια νομίζεις ότι είναι η μεγαλύτερη ανάγκη που έχει ο/η φίλος/η σου;

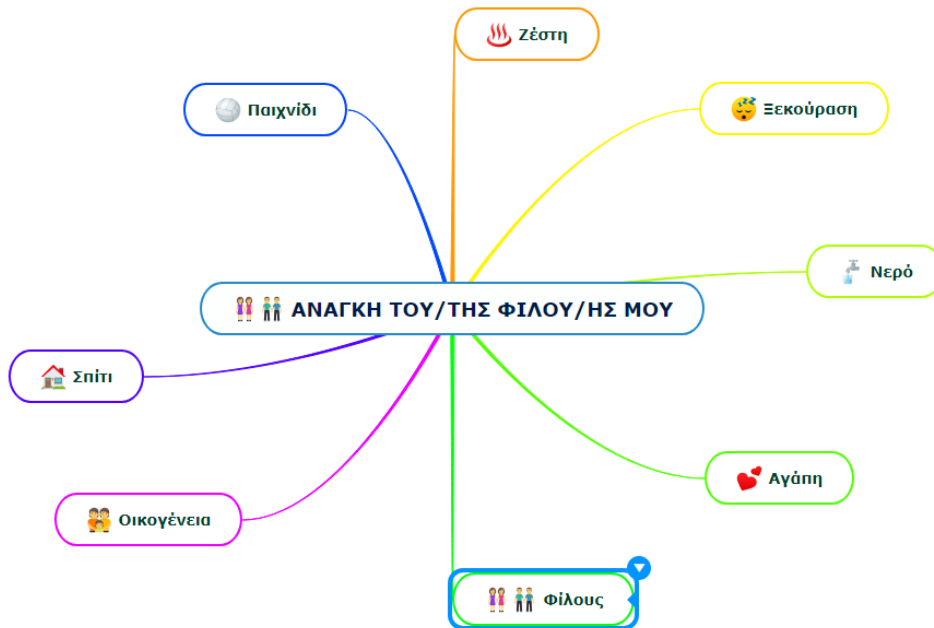
Ζωγράφισε στο πλαίσιο, όπως μπορείς. Ζήτησε βοήθεια όπου χρειαστείς.

Ημερομηνία

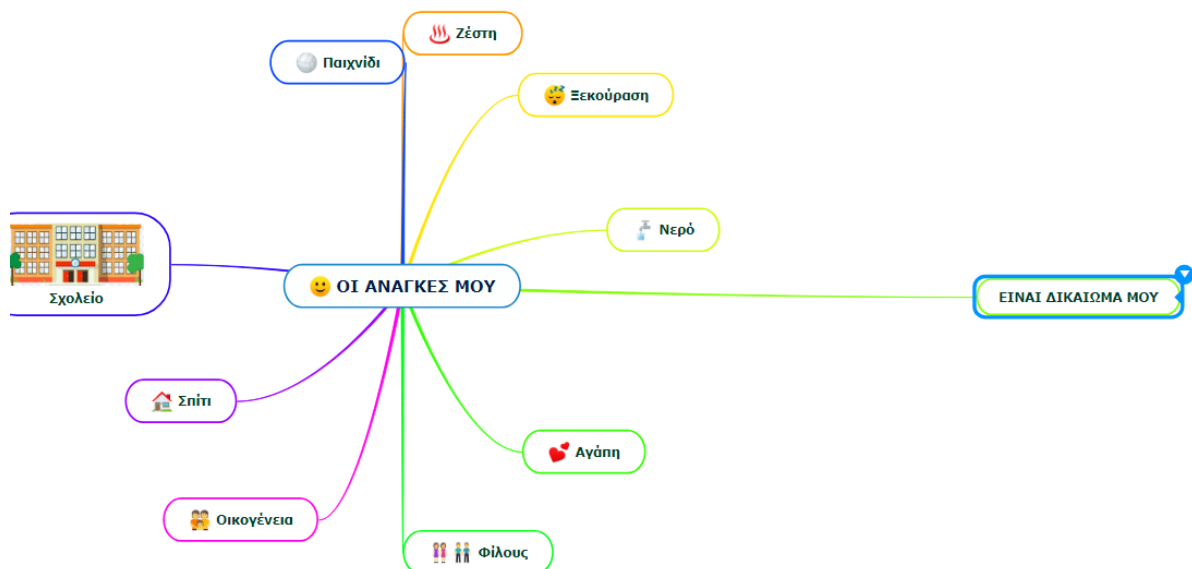
Φύλλο Εργασίας 2

Ενδεικτικός χάρτης 1 με τις απαντήσεις των παιδιών

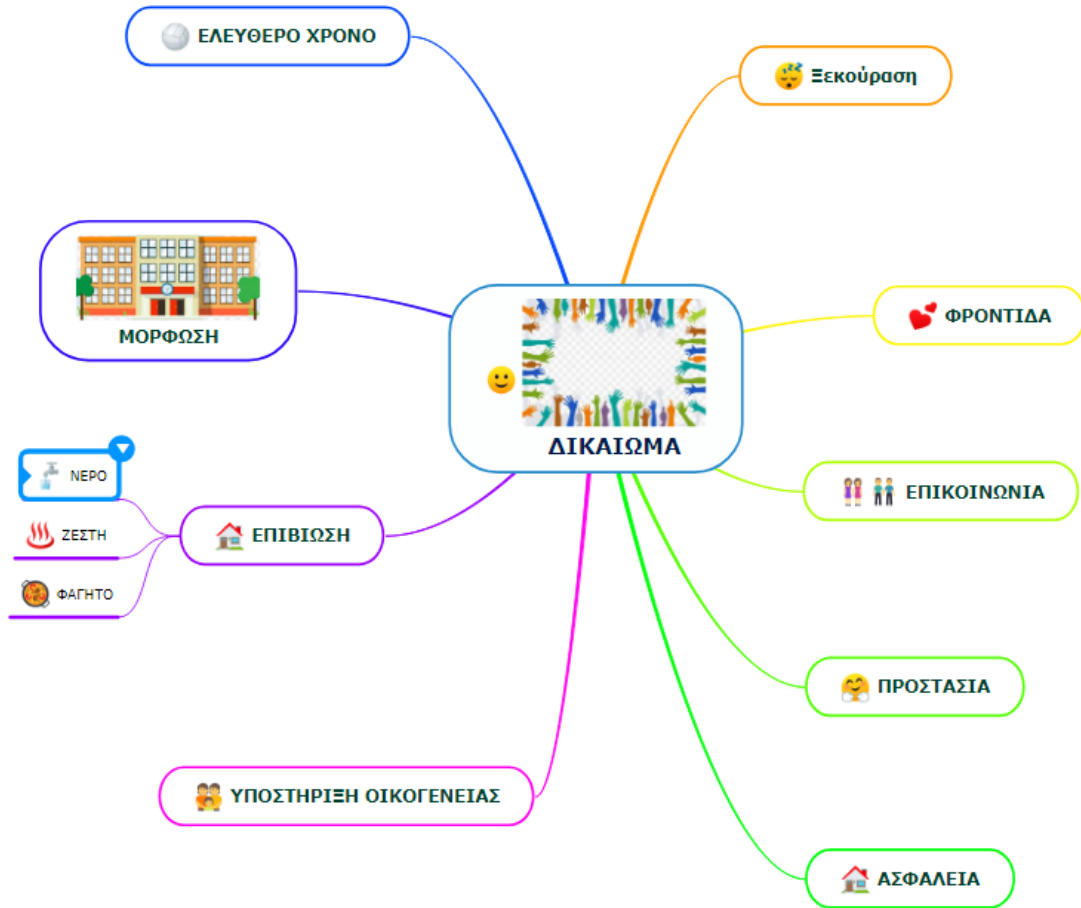

Ενδεικτικός χάρτης 2

Ενδεικτικός χάρτης 3

Εργαστήριο 3: Κι αν ήμουν εγώ;

Ο/η νηπιαγωγός ξεκινά το εργαστήριο με τη μουσική υπόκρουση που τα παιδιά έχουν ορίσει. Τα παιδιά αφού πάρουν την κονκάρδα τους από το κουτί, παίρνουν θέση στην ολομέλεια. Ο/η νηπιαγωγός κάνει τη σύνδεση με το προηγούμενο εργαστήριο.

Απευθύνει ερώτημα στα παιδιά εάν παρακολούθησαν το βίντεο που τους είχε προτείνει. Ο/η νηπιαγωγός διαβάζει την ιστορία από το εκπαιδευτικό υλικό της Ύπατης Αρμοστείας για να θυμηθούν τα παιδιά την ιστορία. Στο τέλος της ιστορίας απευθύνει ερωτήματα σχετικά στα παιδιά όπως: «γιατί δεν τη δέχτηκαν στις χώρες από όπου πέρασε; Τι φοβήθηκε περισσότερο; Τι θα κάνατε εάν τη συναντούσατε; ποιες νομίζετε ότι ήταν οι βασικές ανάγκες της και άρα δικαίωμά της;» Καταγράφει όλες τις πιθανές απαντήσεις των παιδιών και τοποθετεί στο μέσον τις εικόνες/πληροφορίες που είχαν συλλέξει τα παιδιά για το δικαίωμα.

Ο/η νηπιαγωγός αναφέρει στα παιδιά τη σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού της Unicef (<https://www.unicef.org/greece>). Με βάση τη σύμβαση τα παιδιά κατηγοριοποιούν/ταξινομούν τα δικαιώματα που βρήκαν είτε με λογισμικό υπολογιστικού φύλλου, είτε με λογισμικό δημιουργίας εννοιολογικού χάρτη (ενδεικτικός χάρτης 4).

Τα παιδιά χωρίζονται με τον ήχο της μουσικής πρώτα σε ζευγάρια και έπειτα σε τετράδες. Στην ολομέλεια ο/η νηπιαγωγός ζητά από την κάθε ομάδα να επιλέξει 1 ομάδα δικαιωμάτων για να επεξεργαστούν (Δικαιώματα Ανάπτυξης, Δικαιώματα Επιβίωσης, Δικαιώματα Προστασίας και Δικαιώματα Συμμετοχής). Έπειτα στην κάθε ομάδα ο/η νηπιαγωγός μοιράζει από μία κάρτα, αντίστοιχη με τις ομάδες των δικαιωμάτων (Ανάπτυξης, Επιβίωσης, Προστασίας, Συμμετοχής) που παρουσιάζει εικόνα παιδιού σε προβληματική κατάσταση. Ενδεικτικά αναφέρονται: εικόνες για την ομάδα δικαιωμάτων **Ανάπτυξης** ένα παιδί το οποίο εργάζεται, για την ομάδα δικαιωμάτων **Επιβίωσης** ένα παιδί το οποίο παίρνει νερό από πηγάδι ή βιώνει εμπόλεμη κατάσταση, για την ομάδα δικαιωμάτων **Προστασίας** ένα παιδί που μεταναστεύει, για την ομάδα δικαιωμάτων **Συμμετοχής** ένα παιδί που δε συμμετέχει σε ομάδες ή του απαγορεύεται να μιλά.

Ζητά από την κάθε ομάδα να χρησιμοποιήσουν υλικό από τη γωνιά της μεταμφίεσης και να σχεδιάσουν τη δραματοποίησης της προβληματικής κατάστασης, αφού πρώτα παρατηρήσουν πολύ προσεκτικά τις εικόνες. Παράλληλα θέτει ερωτήματα από τις ρουτίνες σκέψης όπως: «Δώστε ένα όνομα στην εικόνα σας. Τι σκέψεις κάνεις; Τι νομίζεις ότι είναι αυτό που βλέπεις;». Στο τέλος η κάθε ομάδα παρουσιάζει τη δραματοποίησή της στις υπόλοιπες στην ολομέλεια.

Ο/η νηπιαγωγός απευθύνει στα παιδιά των υπόλοιπων ομάδων ερωτήσεις όπως: *πώς νομίζετε ότι αισθάνεται τώρα; Γιατί νομίζετε ότι συμβαίνει αυτό; Υπάρχει κάτι που θα μπορούσατε να κάνετε για να αλλάξει αυτό; Τι θα κάνατε εσείς για να μην επαναληφθεί αυτό; Τι λύση θα δίνετε;* Ο/η νηπιαγωγός καταγράφει όλες τις πιθανές απαντήσεις.

Έπειτα σχεδιάζει στον πίνακα τη σειρά με την οποία θα εξακριβώσουν το πρόβλημα για να το επιλύσουν (Ενδεικτική σειρά επίλυσης).

- Παρατηρήστε προσεκτικά και απαντήστε **ποιο** είναι το πρόβλημα κατά τη γνώμη σας.

-Για **ποιον λόγο** πιστεύετε ότι συμβαίνει αυτό;

-Σκεφτείτε **τι θα μπορούσε να συμβεί** αργότερα.

-Προτείνετε **διαφορετικούς τρόπους** για να μη συμβαίνει αυτό.

-**Λάβετε υπόψη τις απόψεις όλων** των μελών της ομάδας.

-**Επιλέξτε και παρουσιάστε τη λύση** με την οποία συμφωνείτε όλα τα μέλη.

Ο/η νηπιαγωγός κρατά το κουτί το οποίο περιλαμβάνει κάρτες παιδιών (τόσες κάρτες όσα είναι τα παιδιά της τάξης) που απεικονίζουν παιδιά σε προβληματική κατάσταση. Κάθε παιδί παίρνει με τη σειρά τους 1 κάρτα τυχαία και πηγαίνουν στα τραπεζάκια. Αφού παρατηρήσουν προσεκτικά την εικόνα τους, ο/η νηπιαγωγός δίνει το **Φύλλο Εργασίας 3** όπου το κάθε παιδί ζωγραφίζει την πιθανή λύση.

Στο τέλος παρουσιάζουν όλοι στην ολομέλεια το πρόβλημα και την πιθανή λύση που έδωσαν. Ο/η νηπιαγωγός καταγράφει όλες τις πιθανές απαντήσεις των παιδιών.

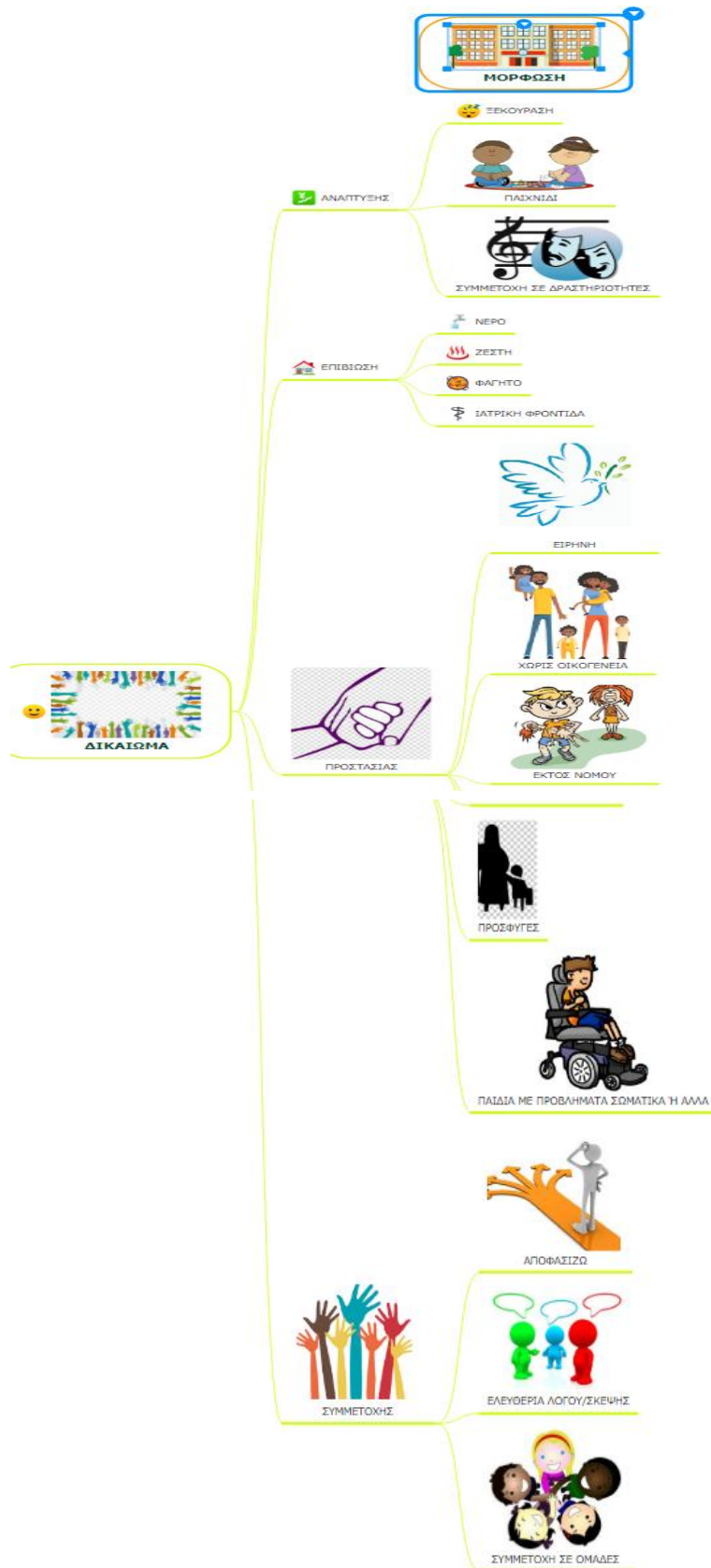
Έπειτα ο/η νηπιαγωγός απευθύνει ερώτηση στα παιδιά εάν γνωρίζουν τον ζωγράφο Γεώργιο Ιακωβίδη.

Ο/η νηπιαγωγός αναθέτει αποστολή στην κάθε ομάδα μέσω της ασύγχρονης πλατφόρμας που χρησιμοποιεί, να αναζητήσουν έργα του ζωγράφου σχετικά με τα δικαιώματα των παιδιών στο διαδίκτυο για να τα συζητήσουν στο επόμενο εργαστήριο.

Ο/η νηπιαγωγός για να οριοθετήσει τη λήξη του εργαστηρίου βάζει την επιλεγμένη μουσική από τα παιδιά και τους ζητά να χαλαρώσουν και να κλείσουν τα μάτια τους για να απολαύσουν τη μουσική. Ζητά από τα παιδιά επίσης να σκεφτούν τι τους άρεσε περισσότερο από το εργαστήριο και με τι διασκέδασαν περισσότερο.

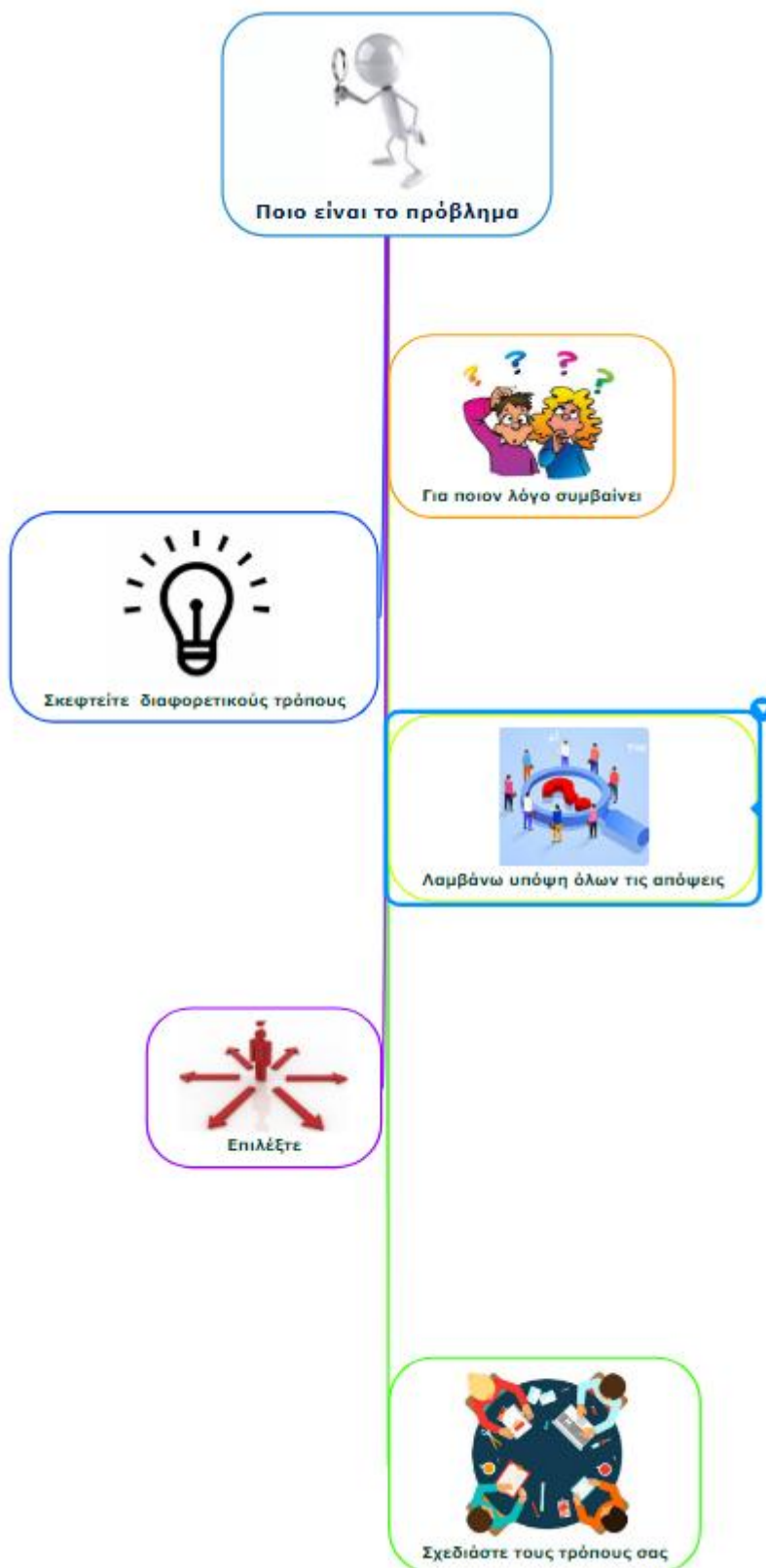

Ενδεικτικός χάρτης 4

Εργαστήριο 3- Ενδεικτική σειρά επίλυσης προβλήματος

Εργαστήριο 3 – Φύλλο εργασίας 3

Όνομα: _____

Ζωγράφισε στα πλαίσια με τον δικό σου τρόπο τη λύση που θα έδινες

τι θέλω να έχω

τι έχω ανάγκη

Ημερομηνία:

Φύλλο Εργασίας 1

Εργαστήριο 4: Οι πίνακες μιλάνε για τα δικαιώματα

Ο/η νηπιαγωγός ξεκινά το εργαστήριο με τη μουσική υπόκρουση που τα παιδιά έχουν ορίσει. Τα παιδιά αφού πάρουν την κονκάρδα τους από το κουτί, παίρνουν θέση στην ολομέλεια. Ο/η νηπιαγωγός κάνει τη σύνδεση με το προηγούμενο εργαστήριο.

Έχει συγκεντρώσει όλα τα αποτελέσματα των ομάδων σχετικά με τον Γεώργιο Ιακωβίδη στην ασύγχρονη πλατφόρμα που χρησιμοποιεί. Εκτυπώνει για να παρουσιάσουν οι μαθητές τα αποτελέσματά τους στην ολομέλεια. Εντοπίζουν στον χάρτη τον τόπο καταγωγής του, σημειώνουν σε μία γραμμή του χρόνου πότε γεννήθηκε και πότε πέθανε ο καλλιτέχνης (Ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα).

Έπειτα τα παιδιά πηγαίνουν στα τραπεζάκια και συμπληρώνουν το **Φύλλο Εργασίας 4**. Σε υπολογιστικό φύλλο (ενδεικτικό **Φύλλο Εργασίας 5**) ο/η νηπιαγωγός έχει ήδη κατατάξει τα έργα των παιδιών και το κάθε ένα χρωματίζει το αντίστοιχο κελί στο οποίο αντιστοιχεί ο πίνακας που τους άρεσε περισσότερο. Με βάση τα αποτελέσματα ο/η νηπιαγωγός τοποθετεί τον πίνακα που άρεσε περισσότερο στα παιδιά στο κέντρο της ολομέλειας για να τον παρατηρήσουν όλοι μαζί. Απευθύνει ερωτήσεις στα παιδιά: *τι νομίζεις ότι βλέπεις στον πίνακα; Τι νομίζεις ότι κάνει/ουν το/τα παιδιά; Για ποιον λόγο νομίζεις ότι τον έφτιαξε ο ζωγράφος; Τι νομίζεις ότι αισθάνεται/ονται το/τα παιδί/ά; Υπάρχει κάτι στον πίνακα που σας μπερδεύει; Νομίζεις ότι χρειάζεται βοήθεια; Εάν ναι, γιατί; Τι θα έκανες; -Αν αυτό το έργο είναι η αρχή μιας ιστορίας, τι μπορεί να έγινε στη συνέχεια; - Αν αυτό το έργο είναι η μέση μιας ιστορίας, τι μπορεί να προηγήθηκε; Τι πρόκειται να συμβεί στη συνέχεια; - Αν αυτό το έργο είναι το τέλος μιας ιστορίας, ποια μπορεί να είναι η ιστορία;*

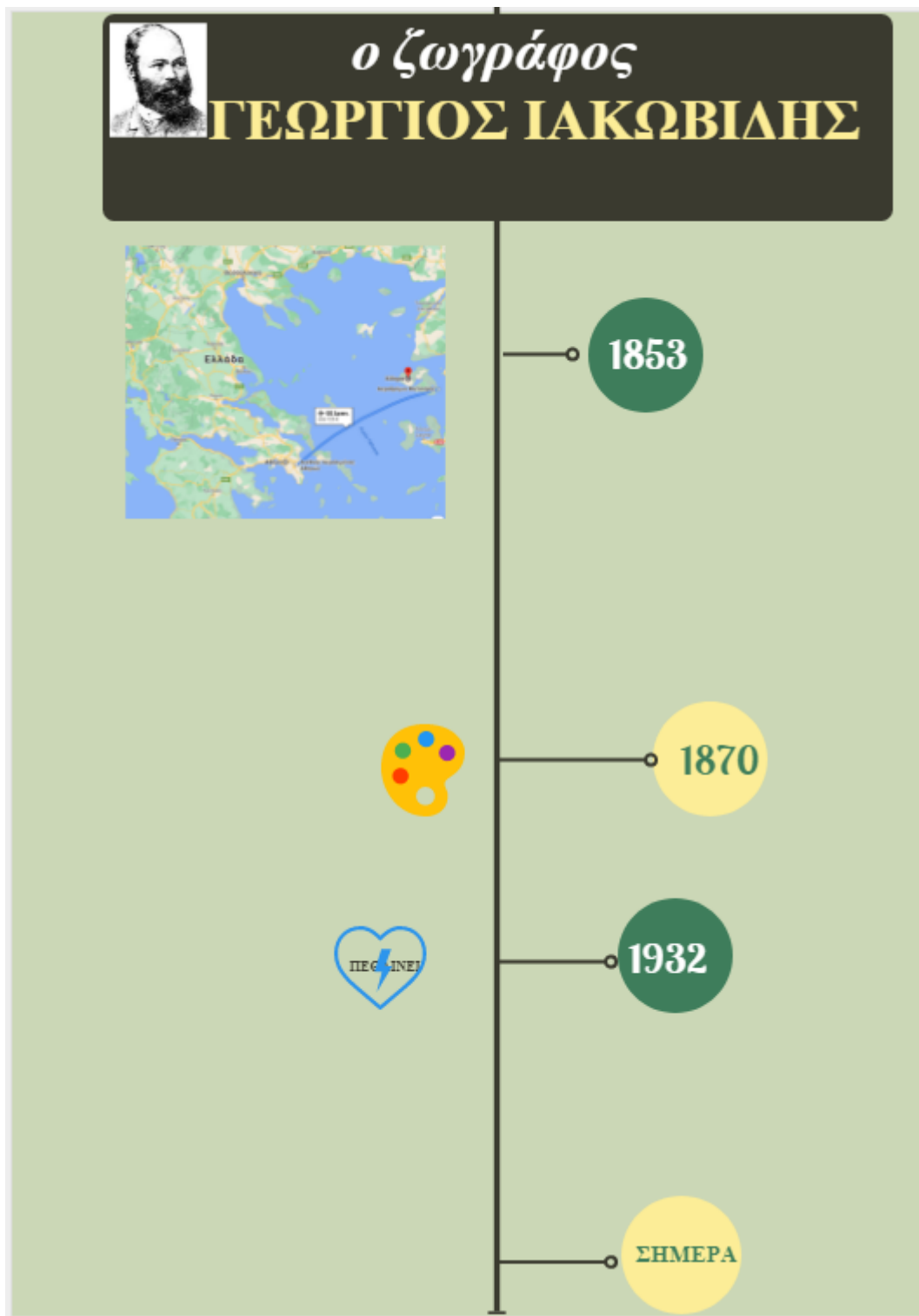
Τα παιδιά κάθονται στα τραπεζάκια σύμφωνα με τις ομάδες που είχαν από το προηγούμενο εργαστήριο 3 (Ομάδα Επιβίωση, Ομάδα Ανάπτυξη, Ομάδα Προστασία, Ομάδα Συμμετοχή). Στο **Φύλλο Εργασίας 6** η κάθε ομάδα ζωγραφίζει τη δική της ιστορία. Στο τέλος παρουσιάζονται όλες οι ιστορίες στην ολομέλεια.

Επιστρέφουν στα τραπεζάκια και εργάζονται ατομικά στο **Φύλλο Εργασίας 7** όπου καλούνται να αντιστοιχίσουν με τις ομάδες των Δικαιωμάτων συγκεκριμένους πίνακες του ζωγράφου Ιακωβίδη. Στο τέλος κάθε παιδί παρουσιάζει στην ολομέλεια την εργασία του και αιτιολογεί γιατί έκανε τη σύνδεση.

Ο/η νηπιαγωγός για να οριοθετήσει τη λήξη του εργαστηρίου βάζει την επιλεγμένη μουσική από τα παιδιά και τους ζητά να χαλαρώσουν και να κλείσουν τα μάτια τους για να απολαύσουν τη μουσική. Ζητά από τα παιδιά επίσης να σκεφτούν τι τους άρεσε περισσότερο από το εργαστήριο και με τι διασκέδασαν περισσότερο.

Εργαστήριο 4 – Ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα

Εργαστήριο 4 – Φύλλο εργασίας 4

Φύλλο Εργασίας 4

Όνομα:

Παρατήρησε τα έργα το Γεώργιου Ιακωβίδη. Διάλεξε όποιο σου αρέσει και δώσε έναν τίτλο

Ημερομηνία.....

Φύλλο Εργασίας 4

Εργαστήριο 4 – Φύλλο εργασίας 4 (συνέχεια)

Φύλλο Εργασίας 4

Γράφω τον τίτλο του πίνακα με όποιον τρόπο μπορώ. Ζητώ βοήθεια όπου χρειάζομαι

Ημερομηνία.....

Φύλλο Εργασίας 4

Εργαστήριο 4 -Ομαδικό Φύλλο Εργασίας 5

	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 1	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 2	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 3	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 4	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 5	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 6	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 7	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 8
	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 9	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 10	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 11	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 12	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 13	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 14	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 15	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 16
	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 17	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 18	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 19	ΕΝΟΜΑ ΠΑΙΔΙΟΥ 20				

Ομάδα Συμμετοχή

Φύλλο Εργασίας 6

Παρατήρησε το έργο του ζωγράφου. Ζωγράφισε τι μπορεί να συνέβη **ΠΡΙΝ** τι μπορεί να συνέβη **ΜΕΤΑ**

ΠΡΙΝ

ΤΩΡΑ

ΜΕΤΑ

Όνομα: _____		

Ημερομηνία.....

Φύλλο Εργασίας 6

Ομάδα Επιβίωσης

Φύλλο Εργασίας 6

Παρατήρησε το έργο του ζωγράφου. Ζωγράφισε τι μπορεί να συνέβη **ΠΡΙΝ** τι μπορεί να συνέβη **ΜΕΤΑ**

ΠΡΙΝ

ΤΩΡΑ

ΜΕΤΑ

		
Όνομα:		

Ημερομηνία.....

Φύλλο Εργασίας 6

Ομάδα Προστασία

Φύλλο Εργασίας 6

Παρατήρησε το έργο του ζωγράφου. Ζωγράφισε τι μπορεί να συνέβη **ΠΡΙΝ** τι μπορεί να συνέβη **ΜΕΤΑ**

ΠΡΙΝ

ΤΩΡΑ

ΜΕΤΑ

		
Όνομα:		

Ημερομηνία.....

Φύλλο Εργασίας 6

Ομάδα Ανάπτυξη

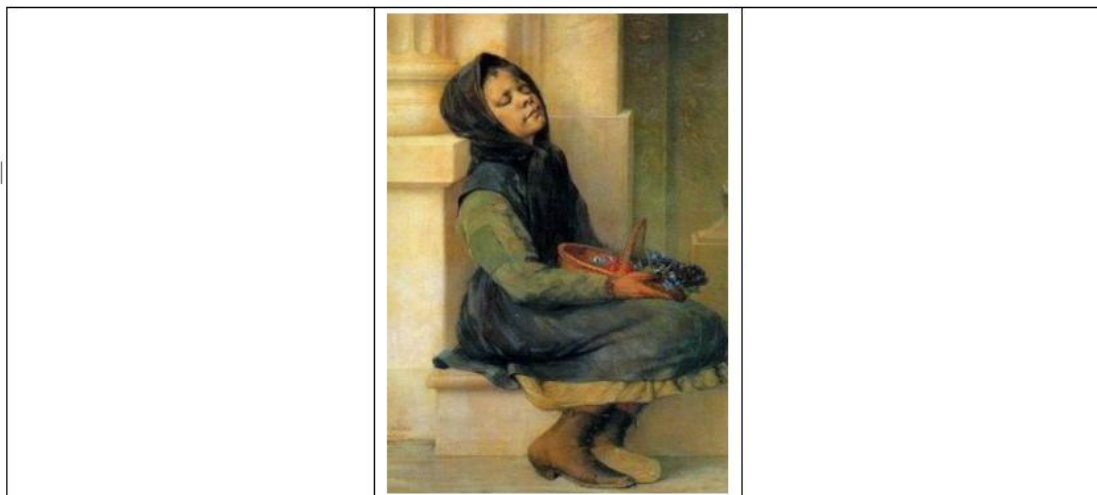
Φύλλο Εργασίας 6

Παρατήρησε το έργο του ζωγράφου. Ζωγράφισε τι μπορεί να συνέβη **ΠΡΙΝ** τι μπορεί να συνέβη **ΜΕΤΑ**

ΠΡΙΝ

ΤΩΡΑ

ΜΕΤΑ

Όνομα: _____

Ημερομηνία.....

Φύλλο Εργασίας 6

Εργαστήριο 4- Φύλλο Εργασίας 7

Φύλλο Εργασίας 7

Παρατήρησε τους πίνακες και αντιστοίχισε με τη λέξη των δικαιωμάτων που τους ταιριάζει

ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

ΕΠΙΒΙΩΣΗ

Όνομα:

Ημερομηνία.....

Φύλλο Εργασίας 7

Εργαστήριο 5: Τα δικαιώματα ζωντανεύουν

Ο/η νηπιαγωγός ξεκινά το εργαστήριο με τη μουσική υπόκρουση που τα παιδιά έχουν ορίσει. Τα παιδιά αφού πάρουν την κονκάρδα τους από το κουτί, παίρνουν θέση στην ολομέλεια. Ο/η νηπιαγωγός κάνει τη σύνδεση με το προηγούμενο εργαστήριο.

Τα παιδιά κάθονται στην ολομέλεια και δημιουργούν 2 μεγάλες ομάδες, οι οποίες εναλλάσσονται. Στη μία μεγάλη ομάδα βρίσκονται η ομάδα με τα παιδιά που διεκδικούν τα δικαιώματά τους και στην άλλη ομάδα βρίσκονται οι ενήλικες.

Ο/η νηπιαγωγός έχει ήδη ετοιμάσει σε μορφή κάρτας μικρά σενάρια προβληματικών καταστάσεων, ιδέα βασισμένη σε εκπαιδευτικό υλικό της Unicef, στους μαθητές και εκείνοι πρέπει να υποστηρίξουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους και να κερδίσουν τη θέση τους, έναντι του φορέα ή του ενήλικα. Οι κάρτες μπορούν να αντιστοιχούν στην κάθε Ομάδα Δικαιωμάτων του Παιδιού (Προστασίας, Επιβίωσης, Ανάπτυξης, Συμμετοχής).

Ενδεικτικό σενάριο 1: τα παιδιά έναντι των ενηλίκων ζητούν περισσότερη ώρα από τους ενήλικες που εργάζονται για να παίξουν μαζί τους.

Ενδεικτικό σενάριο 2: τα παιδιά έναντι των ενηλίκων ζητούν να κατασκευαστούν περισσότερες παιδικές χαρές και πάρκα.

Ενδεικτικό σενάριο 3: τα παιδιά έναντι των ενηλίκων ζητούν να μην εργάζονται, αλλά να μορφωθούν.

Ενδεικτικό σενάριο 4: τα παιδιά έναντι των ενηλίκων ζητούν να συμμετέχουν σε δραστηριότητες με συνομηλίκους όταν τα ίδια έχουν κάποιο κινητικό πρόβλημα.

Θυμίζει σε όλους τις δεσμεύσεις τους στο συμβόλαιο που έφτιαξαν όλοι μαζί και καταγράφει κάθε φορά τα επιχειρήματα των ομάδων.

Ο/η νηπιαγωγός σε μικρά αυτοκόλλητα χαρτάκια παραθέτει σε μεγάλο χαρτί του μέτρου για κάθε σενάριο τα επιχειρήματα των παιδιών (για κάθε ομάδα διαφορετικό χρώμα) σε μορφή διαλόγου (βλ. Ενδεικτικός διάλογος).

Έπειτα στην ολομέλεια ο/η νηπιαγωγός προτείνει εάν θα ήθελαν να φτιάξουν τα ίδια τα παιδιά ιστορίες. Προτείνει στα παιδιά να φτιάξουν τη δική τους ιστορία με το ψηφιακό εργαλείο οπτικού προγραμματισμού Scratch Jr. Ο/η νηπιαγωγός απευθύνει ερώτημα στα παιδιά λέξεις που τους έρχονται στο μυαλό ακούγοντας τη λέξη «δικαίωμα». Γράφει τις λέξεις σε καρτέλες και τις βάζει στο κουτί. Ζητά από τα παιδιά να φτιάξουν μία ιστορία με αυτές τις λέξεις.

Τα παιδιά χωρίζονται σε ζευγάρια όπου το κάθε ζευγάρι, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά του αναλαμβάνει συγκεκριμένο ρόλο στη δημιουργία της ιστορίας. Ένα ζευγάρι αναλαμβάνει τη ζωγραφική, άλλο ζευγάρι φτιάχνει την εξέλιξη της ιστορίας ζωγραφίζοντας σε απλό χαρτί και άλλοι δοκιμάζουν το σενάριο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα παιδιά έχουν μία εξοικείωση με τον οπτικό προγραμματισμό και έχουν ξαναφτιάξει μικρές ιστορίες. Τα παιδιά αποφασίζουν να παρουσιάσουν την ιστορία τους στους γονείς για να τους προβληματίσουν. Δεν δίνουν τέλος στην ιστορία τους για να ζητήσουν από τους γονείς.

Ο/η νηπιαγωγός για να οριοθετήσει τη λήξη του εργαστηρίου βάζει την επιλεγμένη μουσική από τα παιδιά και τους ζητά να χαλαρώσουν και να κλείσουν τα μάτια τους για να απολαύσουν τη μουσική. Ζητά από τα παιδιά επίσης να σκεφτούν τι τους άρεσε περισσότερο από το εργαστήριο και με τι διασκέδασαν περισσότερο.

Εργαστήριο 5: Ενδεικτικός διάλογος

Εργαστήριο 6: Αποφασίζω και δράω για μένα και τους άλλους

Ο/η νηπιαγωγός ξεκινά το εργαστήριο με τη μουσική υπόκρουση που τα παιδιά έχουν ορίσει. Τα παιδιά αφού πάρουν την κονκάρδα τους από το κουτί, παίρνουν θέση στην ολομέλεια. Ο/η νηπιαγωγός κάνει τη σύνδεση με το προηγούμενο εργαστήριο.

Θυμίζει τη σειρά επίλυσης προβλήματος και υπενθυμίζει στα παιδιά ότι θα πρέπει να βρουν τρόπους να επιλύσουν το δικό τους πρόβλημα.

Ο/η νηπιαγωγός απευθύνει ερώτηση προς τα παιδιά: *θα μπορούσαμε να βρούμε λύση στο δικό μας πρόβλημα; Συζητήστε και αποφασίστε στις ομάδες σας.*

Τα παιδιά εργάζονται στις ομάδες τους και με βάση τη σειρά επίλυσης προβλήματος σχεδιάζουν και προτείνουν λύσεις.

Στο τέλος παρουσιάζουν όλες τις προτάσεις στην ολομέλεια. Ο/η νηπιαγωγός καταγράφει τις προτάσεις των παιδιών και τις τοποθετεί ταξινομημένες στον πίνακα. Κάθε παιδί ψηφίζει και με αυτόν τον τρόπο αποφασίζουν για τις δράσεις τους.

Όλα τα παιδιά μαζί σχεδιάζουν τη γιορτή για τη λήξη των εργαστηρίων.

Αποφασίζουν να κατασκευάσουν σε μεγάλο χαρτί του μέτρου την αφίσα του Προγράμματος Καλλιέργειας Δεξιοτήτων με τίτλο: «Κι αν Ήμουν Εγώ;», Όλες οι ομάδες μαζί θα φτιάξουν μεγάλη αφίσα που θα περιλαμβάνει τις φωτογραφίες των παιδιών μέσα σε βαρκούλες που ταξιδεύουν στη θάλασσα και κάθε παιδί στη δική του βάρκα φτιάχνει το δικό του μήνυμα ένα από τα δικαιώματα.

Τα παιδιά σχεδιάζουν να προχωρήσουν σε ενημέρωση του δημάρχου για τις εκδηλώσεις τους και επίσης σχεδιάζουν να φτιάξουν επιστολή προς τον δήμαρχο ζητώντας να τους φτιάξει μεγαλύτερη αυλή και παιδικές χαρές πιο πολλές για να μπορούν να παίζουν.

Προτείνουν να φτιάξουν το κουτί των παιχνιδιών που θα το βάλουν στις παιδικές χαρές που έχουν στη γειτονιά τους και θα συγκεντρώνουν ιδέες και άλλων παιδιών. Δημιουργούν το γραπτό μήνυμα που θα συνοδεύει την αφίσα τους. Ηχογραφούν το μήνυμά τους και το διαδίδουν μέσω του Ευρωπαϊκού Μαθητικού Ραδιοφώνου.

Η κάθε ομάδα θα δημιουργήσει μία ιστορία με βάση τα ενδιαφέροντά της. Μία ομάδα αποφασίζει να δραματοποιήσει και να το βιντεοσκοπήσει, μία ομάδα αποφασίζει να φτιάξει κουκλοθέατρο, μία ομάδα αποφασίζει να φτιάξει κόμικ σε διαδικτυακό εργαλείο ψηφιακής αφήγησης. Την ιστορία θα δημοσιεύσουν στην ιστοσελίδα του σχολείου. Μία ομάδα αποφασίζει να φτιάξει με πλαστελίνη/πηλό τα δικαιώματα. Επίσης αποφασίζουν να παρουσιάσουν και την ιστορία που έφτιαξαν με το Scratch Jr.

Αποφασίζουν να εκθέσουν όλα τα παραγόμενα προϊόντα των εργαστηρίων στην ιστοσελίδα του σχολείου, στη σχολική κοινότητα και στους γονείς.

Επιπλέον καθώς τα παιδιά έχουν ανάγκη να παίζουν με τους γονείς τους εκφράζουν την επιθυμία να φτιάξουν παιχνίδια για να παίξουν με τους γονείς τους στο τέλος των Εργαστηρίων στην αυλή του σχολείου.

Κάθε ομάδα δημιουργεί τη δική τους σειρά παιχνιδιών για να παίξει το κάθε παιδί με τους γονείς του. Η κάθε ομάδα παιδιών θα αναμετρηθεί με τους αντίστοιχους γονείς. Δημιουργούνται 2 μεγάλες ομάδες : 1 ομάδα των παιδιών και 1 ομάδα των γονιών τους. Ο/η νηπιαγωγός κρατά το σκορ για το κάθε παιχνίδι.

Ενδεικτικά παιχνίδια συνεργασίας που θα σχεδιαστούν για να παίξουν είναι:

- 1) μπαλάκια στον κουβά. Μπαλάκια από χαρτί ή οποιοδήποτε άλλο υλικό είναι μέσα σε έναν κουβά που είναι δεμένος από διάφορα σημεία με σχοινιά που τα κρατούν τα παιδιά που συμμετέχουν στο παιχνίδι. Θα πρέπει να αδειάσουν το περιεχόμενο, χωρίς να χάσουν μπαλάκια, μέσα σε μία λεκάνη, κρατώντας τον κουβά από τα σχοινιά (παιχνίδι συνεργασίας).
- 2) Μου αρέσει να χορεύω: Τα παιδιά έχουν δέσει στη μέση τους ένα μικρό κουτί όπου μέσα έχουν κρύψει μικρά μπαλάκια. Πρέπει καθώς χορεύουν να αδειάσουν το περιεχόμενο γρήγορα πριν τα καταφέρει ο γονιός τους.
- 3) Μεταφέρω μπαλόνια: τα παιδιά σε ζευγάρια μεταφέρουν μπαλόνια με την κοιλιά τους, με τα χέρια πίσω στη μέση. Πρέπει να μεταφέρουν γρήγορα τα μπαλόνια σε μεγάλη σακούλα πριν από τους γονείς τους.
- 4) Με 21 ποτήρια (μίας χρήσης) τα παιδιά πρέπει να καταφέρουν να στήσουν και να φτιάξουν πύργους πριν από τους γονείς τους.
- 5) Δεν θα κάτσω να σκάσω: τα παιδιά πρέπει να σκάσουν μπαλόνια καθώς κάθονται πάνω τους, όσα περισσότερα μπορούν πριν από τους γονείς τους.
- 6) Συνεργαζόμενη πατούσα: 2 παιδιά μαζί πατούν πάνω σε μία τεράστια πατούσα φτιαγμένη από απλό χαρτόνι από χαρτοκούτα. Την κρατούν από τα σχοινιά και βαδίζουν συγκεκριμένη διαδρομή. Πρέπει να φτάσουν πριν από τους γονείς τους.
- 7) Το τρύπιο ρούχο: ο/η νηπιαγωγός έχει ζητήσει παλιά ρούχα των παιδιών από τους γονείς και με αυτά παίζουν οι ομάδες. Ο στόχος είναι να κρεμάσουν όσα γίνεται περισσότερα στο σχοινί πριν από τους γονείς τους.

Όλες οι δράσεις θα παρουσιαστούν την ίδια μέρα στους γονείς και στη σχολική κοινότητα.

Ο/η νηπιαγωγός για να οριοθετήσει τη λήξη του εργαστηρίου βάζει την επιλεγμένη μουσική από τα παιδιά και τους ζητά να χαλαρώσουν και να κλείσουν τα μάτια τους για να απολαύσουν τη μουσική. Ζητά από τα παιδιά επίσης να σκεφτούν τι τους άρεσε περισσότερο από το εργαστήριο και με τι διασκέδασαν περισσότερο.

Εργαστήριο 7: Σκέφτομαι για όσα έμαθα

Ο/η νηπιαγωγός ξεκινά το εργαστήριο με τη μουσική υπόκρουση που τα παιδιά έχουν ορίσει. Τα παιδιά αφού πάρουν την κονκάρδα τους από το κουτί, παίρνουν θέση στην ολομέλεια. Ο/η νηπιαγωγός κάνει τη σύνδεση με το προηγούμενο εργαστήριο.

Ενημερώνει τα παιδιά ότι έχουν φτάσει στο τέλος των εργαστηρίων. Θυμίζει σε όλους τον αρχικό τους προβληματισμό και τον λόγο για τον οποίο ξεκίνησαν για να κάνουν τα συγκεκριμένα εργαστήρια.

Παραθέτει τον εννοιολογικό χάρτη που έφτιαξαν στην αρχή και ζητά από τα παιδιά να εργαστούν πάνω σε έναν καινούργιο εννοιολογικό χάρτη. Απευθύνει στα παιδιά το ερώτημα: τι σημαίνει για εσάς «δικαίωμα». Καταγράφει όλες τις πιθανές απαντήσεις και τα παιδιά ακολουθώντας τις καταγράφουν στον εννοιολογικό χάρτη.

Έπειτα προχωρούν σε σύγκριση του αρχικού και τελικού εννοιολογικού χάρτη. Αναφέρονται σε όλα τα εργαστήρια και αναστοχάζονται σε όλες τις δραστηριότητες και δράσεις τους. Ενδεικτικά ερωτήματα που θα μπορούσε ο/η νηπιαγωγός να απευθύνει στα παιδιά: «τι θα μπορούσατε να κάνετε διαφορετικά; Τι θα θέλατε να ξανακάνετε; Υπάρχει κάτι που σας δυσκόλεψε αρκετά; Υπάρχει κάτι που σας μπέρδεψε; Υπάρχει κάτι που σας αναστάτωσε;».

Συμπληρώνουν το φύλλο αναστοχασμού. Στο τέλος δίνεται στα παιδιά αναμνηστικό δίπλωμα για τη συμμετοχή τους στο Εργαστήριο.

Εργαστήριο 7: Δίπλωμα Συμμετοχής σε μαθητή

ΘΕΜΑΤΙΚΗ
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

ΣΤ • • • • •

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΣΟΥ ΣΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΜΕ ΤΙΤΛΟ : ΚΙ ΑΝ ΗΜΟΥΝ ΕΓΩ;

..... ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ

Ημερομηνία:...../.../...

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Κατά τη διάρκεια κάθε εργαστηρίου πραγματοποιούνται συζητήσεις μεταξύ των μελών της ομάδας και επιπλέον κατά τη λήξη του κάθε εργαστηρίου τα παιδιά αναστοχάζονται πάνω στις **ειδικά σχεδιασμένες και οργανωμένες δραστηριότητες** του συγκεκριμένου εργαστηρίου. Επιπλέον τα παιδιά δημιουργούν εννοιολογικούς χάρτες τους οποίους συγκρίνουν μεταξύ τους και προχωρούν κάνοντας συνδέσεις των εννοιών.

Επίσης ο/η Νηπιαγωγός καταγράφει συστηματικά τις **παρατηρήσεις** του/της, τους σχεδιασμούς των παιδιών, τις δυσκολίες τους μέσα από συζητήσεις που κάνει με το κάθε παιδί αλλά και με τα παιδιά στην ολομέλεια.

Επιπλέον για το κάθε παιδί τηρείται **ατομικός φάκελος portfolio** στο οποίο θα επιλέγει το ίδιο τις εργασίες που θα περιλαμβάνει. Εκτός από εργασίες μπορεί να περιλαμβάνει φωτογραφίες από έργα του παιδιού και του ίδιου του παιδιού κατά τη συμμετοχή του σε δραστηριότητες και τα φύλλα αυτοαξιολόγησης που θα συμπληρώνει. Κατά τη διάρκεια **συζήτησης/συνέντευξης** οι ερωτήσεις που απευθύνει ο/η νηπιαγωγός στο ίδιο το παιδί μπορούν να ενισχύσουν το έργο της αυτοαξιολόγησης και να βοηθήσουν περισσότερο το παιδί να εκφραστεί και να αναστοχαστεί. Επιπλέον παρέχει περισσότερες πληροφορίες για την ερμηνεία αντιδράσεων του παιδιού. Ενδεικτικές ερωτήσεις : Τι έκανες όταν...; Πώς το έκανες..; Τι χρησιμοποίησες...; κ.α.

Επιπλέον ο/η νηπιαγωγός αξιοποιεί την προτεινόμενη κλείδα αξιολόγησης μαθητή/τριας (βλ. παράρτημα).

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης

	ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
	Σχέδιο Δράσης του Τμήματος			
	Θεματικός Κύκλος			
Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ - Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη				
Τίτλος Σχεδίου Δράσης του τμήματος/τάξης μου				
Φύλλο Αυτοαξιολόγησης				Σχόλια Μαθητή/μαθήτριας
Αυτό που μου έκανε περισσότερο εντύπωση ήταν				
Τι καινούργιο έμαθα				
Τι κατάφερα να φτιάξω				
Με ποιον τρόπο το κατάφερα				
Μου αρέσει να συνεργάζομαι				
Ακούω προσεκτικά όταν κάποιος από την ομάδα μου μιλάει				
Είπα την άποψή μου στην ομάδα μου				
Σέβομαι την άποψη του άλλου ακόμα και αν διαφωνώ. Είμαστε όλοι ίσοι αν και διαφορετικοί				
Μπορώ να πω την ιδέα μου στην ομάδα				
Μπορώ να εκφράσω την άποψή μου ελεύθερα				
Μπορώ να εκφράσω την άποψή μου για ένα πρόβλημα				
Όταν πληγώσω κάποιον ζητώ συγγνώμη				
Αναλαμβάνω την ευθύνη των πράξεών μου				
Μπορώ να προτείνω λύση σε ένα πρόβλημα				
Ολοκληρώνω την εργασία που μου έχει δοθεί				
Αν κάτι δεν το έχω ολοκληρώσει, δεν απογοητεύομαι				
Προσπαθώ για το καλύτερο δυνατό				
Θέλω να κάνω φίλους από διάφορες χώρες				
Μπορώ να ακολουθήσω τα βήματα επίλυσης προβλήματος				
Μπορώ να σκεφτώ διαφορετικούς τρόπους				
Μπορώ να διακρίνω ομοιότητες και διαφορές				
Μπορώ να αναζητήσω πληροφορίες στο διαδίκτυο				

Ζητώ τη βοήθεια ενός ενήλικα όταν αναζητώ πληροφορία				
Μπορώ να φωτογραφίσω με μία φωτογραφική μηχανή, τάμπλετ				
Μπορώ να βιντεοσκοπίσω με μία φωτογραφική μηχανή, τάμπλετ				
Χρησιμοποιώ το πληκτρολόγιο για να γράψω				
Μπορώ να ακολουθήσω συγκεκριμένα βήματα στο Scratch Jr				
Από αυτά που έκανα τι θα άλλαζα για να γίνει καλύτερο				

Το σχολείο μου

Κλείδα Αξιολόγησης

ΔΕΙΚΤΕΣ	αρχόμενη	αναπτυσσόμενη	ικανοποιητική	εξαιρετική
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΜΑΘΗΣΗΣ				
Δεξιότητες Συνεργασίας				
Συνεργασία				
Οικοδομεί θετικές σχέσεις με άλλους ανθρώπους σε μια ομάδα				
Όταν εργάζεται ως μέλος μιας ομάδας, συμβάλλει στην ομαδική εργασία στον βαθμό που του/της αναλογεί				
Προσπαθεί να επιτυγχάνει συναίνεση, ώστε να εκπληρώνει τους στόχους της ομάδας				
Όταν εργάζεται ως μέλος μιας ομάδας, ενημερώνει τους άλλους για τυχόν συναφείς ή χρήσιμες πληροφορίες				
Εμπνέει ενθουσιασμό στα μέλη της ομάδας, ώστε να επιτυγχάνονται οι κοινοί στόχοι				
Όταν συνεργάζεται με άλλους, τους υποστηρίζει παρά τις διαφορετικές απόψεις τους				
Δεξιότητες Επικοινωνίας				
Γλωσσικές, επικοινωνιακές και πολυγλωσσικές δεξιότητες				
Μπορεί να εκφράζει τις σκέψεις του/της για ένα πρόβλημα				
Ζητά από τους ομιλητές να επαναλάβουν κάτι που δεν του/της είναι ξεκάθαρο				
Κάνει ερωτήσεις που δείχνουν ότι έχει κατανοήσει τις θέσεις των άλλων				
Μπορεί να υιοθετεί διαφορετικούς τρόπους εκφράσεων ευγενείας σε άλλη γλώσσα				
Μπορεί να μεσολαβεί γλωσσικά σε διαπολιτισμικές ανταλλαγές κάνοντας μετάφραση, διερμηνεία ή παρέχοντας διευκρινίσεις				
Μπορεί να αποφεύγει με επιτυχία τις διαπολιτισμικές παρανοήσεις				
Δεξιότητες ακρόασης και παρατήρησης				
Ακούει προσεκτικά τις διαφορετικές απόψεις				
Ακούει προσεκτικά τους άλλους				
Παρακολουθεί τις χειρονομίες των ομιλητών και συνολικά τη γλώσσα του σώματος για να μπορεί να διαπιστώνει το νόημα των λόγων τους				
Μπορεί να ακούει αποτελεσματικά, ώστε να αποκρυπτογραφεί τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου				
Δίνει προσοχή σε όσα οι άλλοι υπονοούν αλλά δεν λένε				
Παρατηρεί πώς άνθρωποι με άλλους πολιτισμικούς δεσμούς αντιδρούν στην ίδια κατάσταση				
Δεξιότητες Δημιουργικότητας				
Αυτεπάρκεια				
Συνεργάζεται καλά με άλλους ανθρώπους που έχουν πολλές διαφορετικές απόψεις				
Δείχνει ότι μπορεί να είναι επιφυλακτικός/ή στην κρίση του/της για άλλους ανθρώπους				

Νιώθει άνετα σε μη οικείες καταστάσεις				
Αντιμετωπίζει την αβεβαιότητα με θετικό και εποικοδομητικό τρόπο				
Αντεπεξέρχεται καλά σε απρόβλεπτες καταστάσεις				
Καλωσορίζει το ενδεχόμενο αμφισβήτησης των ιδεών και αξιών του/της				
Απολαμβάνει την πρόκληση να επιλύει διφορούμενα ζητήματα				
Χαίρεται να αντιμετωπίζει περίπλοκες καταστάσεις				
Δεξιότητες Επίλυσης Συγκρούσεων				
Επίλυση σύγκρουσης				
Μπορεί να επικοινωνεί με σεβασμό με τα εμπλεκόμενα στη σύγκρουση μέρη				
Μπορεί να βρίσκει εναλλακτικές λύσεις για την επίλυση των συγκρούσεων				
Μπορεί να στηρίζει άλλους στην επίλυση συγκρούσεων βοηθώντας τους να κατανοούν τις διαθέσιμες επιλογές				
Μπορεί να ενθαρρύνει τις αντιμαχόμενες πλευρές να ακούνε προσεκτικά η μία την άλλη και να μοιράζονται τις έγνοιες και τις ανησυχίες τους				
Καταφεύγει τακτικά στην επικοινωνία για να συνεισφέρει στην επίλυση διαπροσωπικών συγκρούσεων				
Μπορεί να διαχειρίζεται αποτελεσματικά το στρες, το άγχος και την ανασφάλεια των άλλων σε συγκρουσιακές καταστάσεις				
Δεξιότητες Κριτικής Σκέψης				
Δεξιότητες αυτόνομης μάθησης				
Δείχνει ότι μπορεί να εντοπίζει πηγές μάθησης (π.χ. ανθρώπους, βιβλία, διαδίκτυο)				
Ζητά διευκρινίσεις από τρίτους σχετικά με καινούργιες πληροφορίες, όποτε χρειάζεται				
Μπορεί να αποκτά γνώσεις για καινούργια θέματα με ελάχιστη επιτήρηση				
Μπορεί να αξιολογεί την ποιότητα της δικής του/της δουλειάς				
Μπορεί να επιλέγει τις πιο αξιόπιστες από τις διαθέσιμες πηγές πληροφόρησης ή συμβουλών				
Δείχνει ικανός/ή να παρακολουθεί, να καθορίζει, να ιεραρχεί και να ολοκληρώνει τα καθήκοντά του/της χωρίς άμεση εποπτεία				
Γνώση και κριτική κατανόηση του εαυτού				
Μπορεί να περιγράφει τα κίνητρά του/της				
Μπορεί να περιγράφει τους τρόπους με τους οποίους οι σκέψεις και τα συναισθήματά του/της επηρεάζουν τη συμπεριφορά του/της				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τις αξίες και τις πεποιθήσεις του/της				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τον εαυτό του/της από πολλές διαφορετικές σκοπιές				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τις προκαταλήψεις του/της και τα στερεότυπα και τι κρύβεται πίσω από αυτά				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τα συναισθήματα και τα αισθήματά του/της σε πολλές διαφορετικές καταστάσεις				

Γνώση και κριτική κατανόηση της γλώσσας & επικοινωνίας				
Μπορεί να εξηγήσει πώς ο τόνος της φωνής, η οπτική επαφή και η γλώσσα του σώματος συμβάλλουν στην επικοινωνία				
Μπορεί να περιγράψει τον κοινωνικό αντίκτυπο και την επίδραση σε άλλους των διαφορετικών τρόπων επικοινωνίας				
Μπορεί να εξηγήσει πώς οι κοινωνικές σχέσεις κωδικοποιούνται μέσα στις γλωσσικές εκφράσεις που χρησιμοποιούνται στις συζητήσεις (π.χ. χαιρετισμοί, προσφωνήσεις, χρήση χυδαίων εκφράσεων)				
Μπορεί να εξηγήσει γιατί οι άνθρωποι με διαφορετικούς πολιτισμικούς δεσμούς ενδέχεται να ακολουθούν διαφορετικές λεκτικές και μη λεκτικές επικοινωνιακές συμβάσεις που έχουν νόημα από τη δική τους οπτική				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τις διαφορετικές επικοινωνιακές συμβάσεις που χρησιμοποιούνται σε μία τουλάχιστον κοινωνική ομάδα ή σε έναν πολιτισμό				
ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΖΩΗΣ				
Σεβασμός				
Δίνει χώρο στους άλλους για να εκφράζονται				
Εκφράζει σεβασμό για τους άλλους θεωρώντας τους ισότιμα ανθρώπινα όντα				
Αντιμετωπίζει όλους τους ανθρώπους με σεβασμό ανεξαρτήτως του πολιτισμικού τους υπόβαθρου				
Εκφράζει σεβασμό για τους ανθρώπους που ανήκουν σε διαφορετική κοινωνικοοικονομική κατάσταση από τον ίδιο/την ίδια				
Εκφράζει σεβασμό για τις θρησκευτικές διαφορές				
Εκφράζει σεβασμό για τους ανθρώπους που πρεσβεύουν διαφορετικές πολιτικές απόψεις από τον ίδιο/την ίδια				
Υπευθυνότητα				
Δείχνει ότι αποδέχεται την ευθύνη για τις πράξεις του/της				
Αν πληγώσει κάποιον, ζητά συγγνώμη				
Υποβάλλει εγκαίρως τη δουλειά που του/της έχει ανατεθεί				
Δείχνει ότι αναλαμβάνει την ευθύνη για τα λάθη του/της				
Τηρεί με συνέπεια τις δεσμεύσεις του/της προς τους άλλους				
Πολιτειότητα				
Εκφράζει προθυμία να συνεργαστεί και να δουλέψει με άλλους				
Συνεργάζεται με άλλους για κοινούς σκοπούς και ενδιαφέροντα				
Εκφράζει τη δέσμευση να μην παραμένει απλός θεατής όταν παραβιάζονται τα δικαιώματα και η αξιοπρέπεια των άλλων				
Συζητά για το τι μπορεί να γίνει, ώστε να βελτιωθεί η κοινότητα				
Ασκει τις υποχρεώσεις και τις ευθύνες της ιδιότητας του ενεργού πολίτη σε τοπικό, εθνικό ή διεθνές επίπεδο				
Φροντίζει να είναι ενήμερος/η σχετικά με θέματα που αφορούν τον πολίτη				
Δεξιότητες Ενσυναίσθησης και ευαισθησίας				
Μπορεί να αναγνωρίζει πότε ένας σύντροφος χρειάζεται τη βοήθειά του/της				

Εκφράζει τη συμπαράστασή του/της για τα δεινά που βλέπει να συμβαίνουν σε άλλους				
Προσπαθεί να κατανοεί καλύτερα τους φίλους του/της προσεγγίζοντας τα πράγματα από τη δική τους σκοπιά				
Λαμβάνει υπόψη του/της τα συναισθήματα των άλλων όταν παίρνει αποφάσεις				
Διατυπώνει την άποψη ότι όταν συλλογίζεται ανθρώπους σε άλλες χώρες, συμμερίζεται τις χαρές και τις λύπες τους				
Αναγνωρίζει επακριβώς τα αισθήματα των άλλων, ακόμη κι όταν αυτοί δεν θέλουν να τα φανερώσουν				
Δεξιότητες Προσαρμοστικότητας				
Αλλάζει τις απόψεις του/της, εφόσον του/της αποδείξουν με λογικά επιχειρήματα ότι κάτι τέτοιο είναι απαραίτητο				
Μπορεί να αλλάξει αποφάσεις που έχει λάβει εφόσον αυτό καθίσταται αναγκαίο λόγω των συνεπειών τους				
Προσαρμόζεται σε νέες καταστάσεις επιστρατεύοντας μια καινούργια δεξιότητα				
Προσαρμόζεται σε νέες καταστάσεις εφαρμόζοντας τις γνώσεις του/της με διαφορετικό τρόπο				
Υιοθετεί τις κοινωνικοπολιτισμικές συμβάσεις άλλων πολιτισμικών ομάδων όταν αλληλεπιδρά με μέλη αυτών των ομάδων				
Μπορεί να τροποποιεί τη συμπεριφορά του/της, ώστε αυτή να εναρμονίζεται με άλλους πολιτισμούς				
Ανθεκτικότητα				
Συνεργάζεται καλά με άλλους ανθρώπους που έχουν πολλές διαφορετικές απόψεις				
Δείχνει ότι μπορεί να είναι επιφυλακτικός/ή στην κρίση του/της για άλλους ανθρώπους				
Νιώθει άνετα σε μη οικείες καταστάσεις				
Αντιμετωπίζει την αβεβαιότητα με θετικό και εποικοδομητικό τρόπο				
Αντεπεξέρχεται καλά σε απρόβλεπτες καταστάσεις				
Καλωσορίζει το ενδεχόμενο αμφισβήτησης των ιδεών και αξιών του/της				
Απολαμβάνει την πρόκληση να επιλύει διαφορούμενα ζητήματα				
Χαίρεται να αντιμετωπίζει περίπλοκες καταστάσεις				
Ενσυναίσθηση				
Μπορεί να αναγνωρίζει πότε ένας σύντροφος χρειάζεται τη βοήθειά του/της				
Εκφράζει τη συμπαράστασή του/της για τα δεινά που βλέπει να συμβαίνουν σε άλλους				
Προσπαθεί να κατανοεί καλύτερα τους φίλους του/της προσεγγίζοντας τα πράγματα από τη δική τους σκοπιά				
Λαμβάνει υπόψη του/της τα συναισθήματα των άλλων όταν παίρνει αποφάσεις				
Διατυπώνει την άποψη ότι όταν συλλογίζεται ανθρώπους σε άλλες χώρες, συμμερίζεται τις χαρές και τις λύπες τους				
Αναγνωρίζει επακριβώς τα αισθήματα των άλλων, ακόμη κι όταν αυτοί δεν θέλουν να τα φανερώσουν				

Γνώση και κριτική κατανόηση του κόσμου (μεταξύ άλλων, της πολιτικής, του δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της κουλτούρας, των πολιτισμών, των θρησκειών, της ιστορίας, των μέσων ενημέρωσης, των οικονομιών, του περιβάλλοντος και της βιωσιμότητας)				
Μπορεί να εξηγήει τη σημασία βασικών πολιτικών εννοιών, όπως δημοκρατία, ελευθερία, ιδιότητα του πολίτη, δικαιώματα και υποχρεώσεις				
Μπορεί να εξηγήει γιατί ο καθένας έχει ευθύνη/οφείλει να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα των άλλων				
Μπορεί να περιγράψει τις βασικές πολιτισμικές πρακτικές (π.χ. διατροφικές συνήθειες, τρόπους χαιρετισμού, τρόπους προσφώνησης, ευγένεια) σε έναν άλλο πολιτισμό				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά ότι η δική του/της κοσμοθεώρηση είναι μόνο μία από τις πολλές				
Μπορεί να αξιολογεί τον αντίκτυπο της κοινωνίας στον φυσικό κόσμο, π.χ. αύξηση πληθυσμού, ανάπτυξη πληθυσμού, κατανάλωση πόρων				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τους κινδύνους που συνδέονται με την περιβαλλοντική καταστροφή				
Μπορεί να εξηγήει την οικουμενική, αναφαίρετη και αδιαίρετη φύση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τη σχέση ανάμεσα στα ανθρώπινα δικαιώματα, στη δημοκρατία, την ειρήνη και την ασφάλεια σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά τις γενεσιουργές αιτίες της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μεταξύ άλλων τον ρόλο των στερεοτύπων και της προκατάληψης στις διαδικασίες που οδηγούν σε παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων				
Μπορεί να εξηγήει τους κινδύνους γενίκευσης και απόδοσης ατομικών συμπεριφορών σε έναν ολόκληρο πολιτισμό				
Μπορεί να αναστοχάζεται κριτικά την εξελισσόμενη φύση του πλαισίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τη διαρκή ανάπτυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε διαφορετικές περιοχές του κόσμου				
Μπορεί να εξηγήει γιατί δεν υπάρχουν πολιτισμικές ομάδες με πάγια εγγενή χαρακτηριστικά				
Απόδοση αξίας στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια και στα ανθρώπινα δικαιώματα				
Υποστηρίζει ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα θα πρέπει πάντοτε να τυγχάνουν προστασίας και σεβασμού				
Υποστηρίζει ότι τα ειδικά δικαιώματα των παιδιών θα πρέπει να τυγχάνουν σεβασμού και προστασίας από την κοινωνία				
Υπερασπίζεται την άποψη ότι κανένας δεν πρέπει να υποβάλλεται σε βασανιστήρια ούτε σε απάνθρωπη ή εξευτελιστική τιμωρία ή μεταχείριση				
Υποστηρίζει ότι όλοι οι δημόσιοι φορείς θα πρέπει να σέβονται, να προστατεύουν και να εφαρμόζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα				
Υπερασπίζεται την άποψη ότι ένας άνθρωπος που φυλακίζεται και υπόκειται σε περιορισμούς δεν είναι λιγότερο άξιος σεβασμού και αξιοπρέπειας από οποιονδήποτε άλλο				

Διατυπώνει την άποψη ότι όλοι οι νόμοι θα πρέπει να συμμορφώνονται προς τους διεθνείς κανόνες και τα πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα				
Απόδοση αξίας στην πολιτισμική πολυμορφία				
Προάγει την άποψη ότι θα πρέπει να είμαστε ανεκτικοί με τις διαφορετικές πεποιθήσεις που πρεσβεύουν άλλοι στην κοινωνία				
Προάγει την άποψη ότι θα πρέπει πάντοτε να επιδιώκουμε την αμοιβαία κατανόηση και τον ουσιαστικό διάλογο ανάμεσα στους ανθρώπους και στις ομάδες που θεωρείται ότι «διαφέρουν» μεταξύ τους				
Διατυπώνει την άποψη ότι η πολιτισμική πολυμορφία μέσα σε μια κοινωνία θα πρέπει να αξιολογείται και να εκτιμάται με θετικό τρόπο				
Υποστηρίζει ότι ο διαπολιτισμικός διάλογος θα πρέπει να χρησιμοποιείται για να μας βοηθά να αναγνωρίζουμε τις διαφορετικές ταυτότητες και τους διαφορετικούς πολιτισμικούς δεσμούς μας				
Υποστηρίζει ότι ο διαπολιτισμικός διάλογος θα πρέπει να χρησιμοποιείται για την προαγωγή του σεβασμού και ενός πολιτισμού «συνύπαρξης»				
Απόδοση αξίας στη δημοκρατία, τη δικαιοσύνη, την ισονομία, την ισότητα και στο κράτος δικαίου				
Υποστηρίζει ότι τα σχολεία θα πρέπει να διδάσκουν στους μαθητές τη δημοκρατία και τον τρόπο που πρέπει να ενεργούν ως δημοκρατικοί πολίτες				
Διατυπώνει την άποψη ότι όλοι οι πολίτες θα πρέπει να τυγχάνουν ίσης και αμερόληπτης μεταχείρισης απέναντι στον νόμο				
Υποστηρίζει ότι οι νόμοι θα πρέπει πάντοτε να εφαρμόζονται και να επιβάλλονται με δίκαιο τρόπο				
Υποστηρίζει ότι οι δημοκρατικές εκλογές θα πρέπει πάντοτε να διεξάγονται με ελεύθερο και δίκαιο τρόπο, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα και την εθνική νομοθεσία, και χωρίς νοθεία				
Διατυπώνει την άποψη ότι ένας δημόσιος λειτουργός που ασκεί εξουσία, δεν θα πρέπει να καταχράται τη θέση του και να υπερβαίνει τα όρια της νόμιμης εξουσίας του				
Δεκτικότητα στην πολιτισμική ετερότητα και σε άλλες πεποιθήσεις, κοσμοθεωρίες και πρακτικές				
Ενδιαφέρεται να μαθαίνει για τις πεποιθήσεις, τις αξίες, τις παραδόσεις και τις κοσμοθεωρίες άλλων ανθρώπων				
Ενδιαφέρεται να ταξιδεύει σε άλλες χώρες				
Εκφράζει περιέργεια για άλλες πεποιθήσεις και ερμηνείες και άλλους πολιτισμικούς προσανατολισμούς και δεσμούς				
Αντιμετωπίζει θετικά το ενδεχόμενο να έχει εμπειρία άλλων πολιτισμών				
Επιζητά και θεωρεί ευπρόσδεκτες τις ευκαιρίες για συναντήσεις με ανθρώπους που έχουν διαφορετικές αξίες, συνήθειες και συμπεριφορά				
Επιδιώκει την επαφή με άλλους ανθρώπους, ώστε να γνωρίσει τον πολιτισμό τους				

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΝΟΥ				
Δεξιότητες αναλυτικής σκέψης και κριτικής σκέψης				
Μπορεί να αναγνωρίζει τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στις καινούργιες πληροφορίες και σε όσα είναι ήδη γνωστά				
Χρησιμοποιεί αποδεικτικά στοιχεία για να στηρίζει τις απόψεις του/της				
Μπορεί να αξιολογεί τους κινδύνους που σχετίζονται με διαφορετικές επιλογές				
Δείχνει ότι σκέφτεται κατά πόσον οι πληροφορίες που χρησιμοποιεί είναι σωστές				
Μπορεί να εντοπίζει τυχόν διαφορές ή αντιφάσεις ή αποκλίσεις στο υλικό που εξετάζει				
Μπορεί να χρησιμοποιεί σαφή και δυνάμενα να καθοριστούν κριτήρια, αρχές ή αξίες για να προβαίνει σε κρίσεις				
ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ				
Πληροφορίες και επεξεργασία δεδομένων				
Ψάχνω για απλά δεδομένα σε απευθείας σύνδεση (εικόνα, δεδομένα). Μπορώ να βοηθήσω τον εαυτό μου με μια ποικιλία πηγών				
Ξέρω κάποιες μηχανές αναζήτησης και μπορώ να χρησιμοποιήσω διαφορετικές λέξεις-κλειδιά για να βρω τις πληροφορίες που θέλω				
Μπορώ να αποθηκεύσω το αρχείο στον επιλεγμένο φάκελο στη συσκευή μου και να το βρω				
Ψηφιακή Επικοινωνία				
Σε μια ηλεκτρονική τάξη, ξέρω πώς να στέλνω μηνύματα σε επιλεγμένους συμμαθητές και να χρησιμοποιώ ένα κανάλι συνομιλίας				
Επικοινωνώ χρησιμοποιώντας διάφορα εργαλεία (e-mail, Skype, κοινωνικά δίκτυα...)				
Μπορώ να στείλω διάφορα αρχεία (κείμενο, εικόνες) ως συνημμένα σε ένα e-mail				
Δημιουργία ψηφιακού περιεχομένου				
Χρησιμοποιώ εργαλεία για τη δημιουργία, επεξεργασία και συνδυασμό ψηφιακού περιεχομένου				
Μπορώ να καταγράψω τις σκέψεις μου και τα συναισθήματά μου χρησιμοποιώντας διαφορετικά μέσα (κείμενο, εικόνες, ήχο, βίντεο)				
Μπορώ να χρησιμοποιώ γλώσσες προγραμματισμού και εκπαιδευτική ρομποτική με τη χρήση πλακιδίων (π.χ. Scratch, Scratch junior, Scratch for Arduino, κ.λ.π.)				
Ασφάλεια				

Γνωρίζω ότι όταν χρησιμοποιούνται τεχνολογίες, υπάρχει κίνδυνος που μπορεί να επηρεάσει την απόδοση της ψηφιακής συσκευής μου				
Όταν καταλάβω περίπτωση απειλής (διαδικτυακή βία) ενημερώνω άμεσα τους ενήλικες				
Επίλυση προβλήματος με ψηφιακά μέσα				
Όταν λύνω ένα πρόβλημα τότε: Χρησιμοποιώ αλγορίθμους, δηλαδή μια σειρά από βήματα για να το λύσω.....				
Όταν λύνω ένα πρόβλημα τότε: Προσπαθώ να το απλοποιήσω και συγκεντρώνομαι μόνο στα στοιχεία που χρειάζομαι...				
Όταν λύνω ένα πρόβλημα στον υπολογιστή, συνεργάζομαι μαζί με άλλους για να λύσουμε διαφορετικά μέρη του προβλήματος την ίδια στιγμή				
Όταν λύνω ένα πρόβλημα, ψάχνω να βρω πώς μπορώ να συγκεντρώσω δεδομένα και πληροφορίες και να τις αναλύσω για να με βοηθήσουν στην επίλυση του προβλήματος				
Τρέχω συχνά το πρόγραμμά μου για να βεβαιωθώ ότι κάνει αυτά που θέλω και επιδιορθώνω όποια προβλήματα εντοπίσω				